

РІК XLIX, Ч. 6

ЧЕРВЕНЬ — 1992 — JUNE

No. 6. VOL. XLIX

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

Наталія Лівська Колосна

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLIX, Ч. 6

ЧЕРВЕНЬ — 1992 — JUNE

No. 6. VOL. XLIX

ЗМІСТ

Любов Дражевська. Наталі Лівницькій-Холодній — 90 років.	1
Юрій Пригорницький. Українка й Українська Армія.	5
Л. Бурчинська. Непохитна.	8
Л. Буря. В пам'ять товаришки.	11
Н. Данилевська. Загублений рід.	12
Вісті з Централі.	14
VI Конгрес СФУЖО.	15
Український Музей.	16
Our Life.	17
Marta Baczynsky. Ukrainian Folk Wedding: Rituals and Traditions	17
Culture in the Catskill Mountains.	23
Христя Навроцька. Наше харчування.	24
Хроніка Округ. (Округа Дітройт.)	25
Дописи Округ і Відділів.	27
Пожертви.	31
Нашим дітям.	34
Посмертна згадка.	36
Загальні збори Відділів СУА.	36

Ілюстрації Дарлі Наумко. *Illustration by Daria Naumko.*

Наша обкладинка: *Наталія Лівницька-Холодна.*
Our cover: Natalia Livycky-Cholodny.

Редактор — Ірена Чабан
 Редактор англійської частини — Марта Бачинська
 Мовна редакція — Роман Юревич
 Адміністратор — Наталія Дума

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Любов Волинець
 Христя Навроцька — з уряду (пресова референтка Головної Управи)
 Іванна Ратич
 Іванна Рожанковська
 Ольга Руденська
 Марія Савчак — з уряду (Голова Союзу Українок Америки)
 Тамара Стадниченко-Корнелісон

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. Copyright 1992 Ukrainian National Women's League of America, Reserved — Published in U.S.A.

ГОЛОВНА УПРАВА СУА

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Лідія Бурчинська
 Іванна Рожанковська
 ЕКЗЕКУТИВА

Марія Савчак — голова
 Іванна Ратич — 1-ша заступниця голови
 Ольга Гнатейко — 2-га заступниця голови для

Лідія Гладка — 3-тя заступниця голови для
 справ організації
 Марта Хомяк — 4-та заступниця голови для
 справ зв'язків

Ірина Чайківська — протоколярна секретарка
 Марія Томоруг — кореспонденційна секретарка
 Розалія Полчій — англійська секретарка
 Рома Шуган — скарбничка
 Марта Данилюк — фінансова секретарка
 Ірина Куровицька — вільний член
 Лідія Білоус — вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Руснак — музейно-мистецька
 Ольга Тритяк — виховна
 Ліда Черник — суспільної опіки
 Анна Кравчук — стипендій
 Христя Навроцька — пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Наталія Гевко — Дітройт
 Оксана Фаріон — Філадельфія
 Надія Савчук — Нью-Йорк
 Марія Крамарчук — Північний Нью-Йорк
 Марія Полянська — Нью-Джерсі
 Іванна Шкарупа — Огайо
 Анастасія Хариш — Чикаго
 Ірена Гладка — Нова Англія
 Наталія Кушнір-Верзол — Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Евгенія Новаківська — голова
 Лідія Дяченко — член
 Таїса Турянська — член
 Надя Бігун — заступниця
 Лідія Фіцалович — заступниця

ГОЛОВНА УПРАВА СУА
 /АДМІНІСТРАЦІЯ/
 108 Second Avenue
 New York, NY 10003
 (212) 533-4646

Години урядування: від 10:00
 до 4:00 по пол.

РЕДАКЦІЯ: (212) 674-5508
 Fax: (212) 254-2672

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
 203 Second Avenue
 New York, NY 10003
 (212) 228-0110
 Fax (212) 228-1947

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:
 Ukrainian Booksellers
 49 Linden Gardens
 Notting Hill Gate
 London W24HG
 England

АВСТРАЛІЯ:
 Postup Ukrainian Cooperative
 Trading Society Limited
 928 Mount Alexander Rd.
 Essendon, 3040,
 Australia

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly — except Aug.
 by Ukrainian National Women's League of America, Inc.,
 108 Second Avenue, New York, NY 10003.
 ISSN 0740-0225

Postmaster: send address changes to
 "OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

НАТАЛІ ЛІВИЦЬКІЙ-ХОЛОДНІЙ — 90 РОКІВ

Поетеса Наталя Лівіцька-Холодна народилася 15 червня 1902 року на Полтавщині. Писала вірші в дитячі роки і пише в свої осінні дні. Все життя, більша частина якого минула поза Батьківщиною, вона одержима любов'ю до України. Літературна праця Н. Лівіцької-Холодної різноманітна: не лише поезії, а й цікаві спомини, редакторська праця тощо.

22 жовтня 1982 року Українська Академія Наук у США, Об'єднання українських письменників "Слово" і Об'єднання українських мистців в Америці урочисто відзначили 80-ліття Наталі Лівіцької-Холодної і її чоловіка-однолітка, мистця Петра Холодного мол.

Відкриваючи урочистість, тодішній президент Академії, Юрій Шевельов сказав:

"Обидва ювіляри мають спільне з іншими видатними представниками нашої літератури й мистецтва на еміграції в елементі, який я назвав би спадково родовим. Взагалі для української культури, коли її взяти на протязі століть, характерне те, що паростки цієї культури вирубують, аж потім несподівано виростають нові. Але якраз у часі між двома війнами в культурному житті еміграції задавали тон представники спадкової української культурної еліти і обидва наші ювіляри поділяють цю рису із багатьма своїми видатними сучасниками. Характерне, одначе, для на-

ших ювілярів сьогоднішніх те, як я бачу, що вони не стали просто виразниками спадкової традиції, вони її зберегли, але вони вміли завжди сполучити особисте й інтимне з громадським і загальним. Вони вміли бачити світ і людей чесно, утриматися від кричущості й накидання себе"...

Майже десять років пройшло від часу святкування ювілею. 24 січня 1990 року Петро Холодний навіки покинув Наталю, а вона, ще за його життя, написала:

І світла всі в світах засвічені,
І я стою мов на порозі у вічність.

1986 року Союз Українок Америки видав книжку Наталі Лівіцької-Холодної "Поезії старі й нові". Книжку упорядкував поет Богдан Бойчук. У числах 1 і 2 журналу "Наше Життя" за 1986 р. вміщено його статтю про творчість поетеси "Поезія як нотатник станів душі й пережитого".

Появу книжки "Поезії старі й нові" СУА відзначив вечором у Нью-Йорку. Про книжку і вечір, присвячений їй, я написала статтю для Радіо "Свобода". Нижче подаємо її в скороченому вигляді.

Збірка поезій Лівіцької-Холодної віддзеркалює її творчий шлях від юних літ до похилого віку. Обкла-

2. Червоне й чорне

*Должен на этой земле испытать
каждый любовную пытку.*

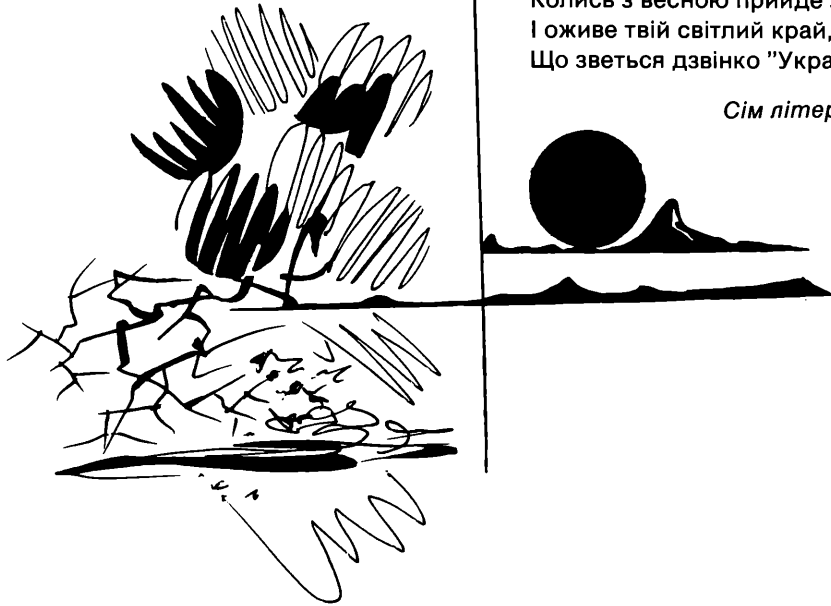
Анна Ахматова

За вогнем шарлату

Ол. Т.

Розлетілися сни і мрії,
оддзвеніла весна, одійшла.
Зацвітають сльозами на віях
квіти щастя чи квіти зла.
Вже не травень-пустун із нами,
не жасминів солодкий привіт,
горобиними вже ночами
тьмяно пахне липи цвіт.
Вже тріпочуть над нами крила
миготливих, палких блискавиць.
О не думай, що я безсила,
що боюся промінних птиць.
Я підставляю під зливу лица
і піду крізь липневі вітри,
як ходила колись по птицю,
синю птицю дитячих мрій.
О я знаю тепер багато:
синю птицю повік не знайти.
Я тепер за вогнем шарлату
буду в ніч горобину йти,
та коли у п'ятні незрячій
зацвітає пурпури цвіт,
кожний раз я так гірко плачу
за блакиттю весняних літ.

Вогонь і попіл, 1934

XV

Весняним птахом заспівай,
Розлийся повинню широко,
Щоби життя ясний безкрай
В тобі шумів гучним потоком.
Ось розвивається бузок.
В садах тюльпани паленіють,
І з неба тисячі зірок
У кожне серце ронять мрію.
І все одно укотре це
Весна блакиттю зацвітає,
Лише прийми з ясным лицем
Дари, що їм ціни немає.
Лиш вір уперто, вір і знай:
Колись з весною прийде зміна,
І оживе твій світлий край,
Що зветься дзвінко "Україна".

Сім літер, 1937

динку до книжки виконав чоловік поетеси, художник Петро Холодний мол. На рисунку — чорне променисте сонце, наполовину затемнене кулею в чорні смуги. Мистець наче натякає, що поетесі уже понад 80 років.

У передмові до книжки літературознавець і поет Богдан Рубчак написав, що в поезіях Лівницької-Холодної відчувається образність романтичної і символістичної традиції, вплив Шарля Бодлера, відгомін Байрона, а водночас традиції українського фолкльору, козацької культури та раннього Гоголя.

Книжка "Поезії старі й нові" є своєрідним романом з двома вітками суцільного сюжету: життя жінки і життя емігранта. У першій збірці поезій Лівницької-Холодної "Вогонь і попіл", що вийшла 1934 року, головна тематична лінія — кохання. У другій збірці, "Сім літер", виданій 1937 року, поетеса звертається до вічних турбот політичного емігранта: від одчайдушних надій на зміни в рідному краї до безнадійної туги за ним:

Як невірний Тома, хоч би пальці вмочить
в твоїх ранах, мій краю розбитий!

У поезіях Лівницької-Холодної повоєнних років професор Б. Рубчак знаходить "дозрілий осінній стиль". Народжується своєрідна покора перед життям і перед невблаганною смертю, частішають спогади. Таких віршів про старість українська поезія досі ще не бачила, трудно вказати на щось подібне і в світовій літературі. Б. Рубчак наводить слова поетеси:

Втома і розпач, як чорний дим,
морять отрутою душу.
Юности квіти, щастя сади
бур'янами задушено.
Тільки зостався один сад.
Сад любови моєї.

"Остаточною перемогою Лівницької-Холодної стала любов" — пише Богдан Рубчак.

На вечорі, влаштованому з нагоди появи книжки, доповідь про життєвий шлях поетеси прочитала Уляна Старосольська.

Наталія Лівницька-Холодна народилася 1902 року на хуторі своєї бабуні в Золотонізькому повіті. Її батьки, Андрій і Марія Лівницькі, були активними чле-

нами підпільної Револуційної української партії /РУП/. Щоб уникнути уваги поліції, родина часто переїздила з місця на місце. Тому Наталя вчилася в різних гімназіях: у Золотоноші, Жмеринці, Переяславі. В родині Лівичьких розмовною мовою була українська.

Один з яскравих спогадів дитинства поетеси — відвідини батька в тюрмі. Коли їй було шість років, Андрія Лівичького заарештували і він сидів у тюрмі в Полтаві. Його дружина, хоч була під домашнім арештом, взявши з собою Наталю, поїхала на побачення з чоловіком, але тюремне начальство побачення не дозволило, бо вона, мовляв, — теж підсудна. Маленька Наталя почала плакати. Це зворушило тюремника, і він сказав, що може повести дитину до батька в камеру. Наталя радісно зустрілася з батьком і не боялася залишитися з ним, коли камеру замкнули.

Револуція 1917 року різко змінила життя родини. Лівичькі були серед будівничих Української Народної Республіки. На свято Першого травня у Золотоноші Лівичький промовляв з трибуни, а неподалік з жовтоблакитним прапором стояла 15-літня Наталя. Згодом Андрій Лівичький став міністром українського уряду. Коли Україну захопили більшовики, родина Лівичьких виїхала на Захід.

Майже рік Наталя з батьками жила в Польщі — у Варшаві й Тарнові. 1922 року вона переїхала до Подєбрад /містечко в околиці Праги/, де була Українська Господарська Академія, яку заснував Український громадський комітет у Чехословаччині з допомогою уряду цієї країни. Наталя Лівичька трохи повчилася на економічному факультеті Академії, а тоді поступила до Карлового університету в Празі, де вивчала романістику. 1924 року вона одружилася з художником Петром Холодним.

Писати поезії Наталя почала в 9-10 років. Вперше її вірші були надруковані 1921 року в альманахові "Сонцезвіт", що вийшов у Тарнові, і в журналі "Воля", що виходив у Відні. У Чехословаччині поетеса спілкувалася з українськими поетами Євгеном Маланюком, Юрієм Липою, Оксаною Лятуринською, пізніше з Оленою Телігою.

1927 року подружжя Холодних переїхало до Варшави. Наталя продовжувала освіту в університеті і закінчила його, спеціалізуючися в романістиці. Перекладала поезії й прозу з французької та італійської мов. Вийшли дві збірки її поезій. Її любили читачі в Західній Україні.

Під час війни поетеса разом з родиною виїхала до Америки. Спершу Холодні жили в Нью-Йорку, пізніше в його околиці, місті Йонкерсі. До виходу на пенсію поетеса працювала на фабриці. Свої поезії друкувала в українських журналах. Була редактором ряду видань.

Поезії Лівичької-Холодної знають українські читачі, розкинуті по всьому світі, про них згадувала

навіть Ірина Сеник в одному з листів із заслання в Казахстані.

Доповідь про поетичну творчість Лівичької-Холодної прочитав поет Богдан Бойчук, відзначивши, що її поезії — це нотування станів душі й переживань. В усіх мотивах, піднесеннях і спадах переживань поетеси відчутна жінка, її доля.

Життя іде, відновлюється, і поетеса не почуває себе поза ним і тепер: з характерним для неї тонким гумором та з дівочою задержуватістю вона приєднується до того руху життя:

Сходить сонце щодня уранці,
зростає квіттям земля
для дітей, для бурлак, для коханців,
для таких, як я.

Поетичний шлях Наталі Лівичької-Холодної, — сказав наприкінці доповіді Бойчук, — /як і її життєвий шлях — обидва в поетки нероздільні/ мав багато світла в ранній період і багато темряви пізніше, бо така шахівниця життя. Але все це перетілене в поезію, і саме це має значення й вагу".

Потім поетеса читала свої поезії — старі й нові.

В 1987 році Наталя Лівичька-Холодна одержала премію Фонду Антоновичів за збірку "Поезії старі й нові". Під час урочистого вручення премії літературознавць Іван Фізер у слові про поетичну творчість Лівичької-Холодної нагадав, що українські літературознавці не раз відзначили майстерність та образність її поезій, традиції романтизму й символізму. Останніми роками поетеса виявила "дозрілий осінній стиль", подібно до того, як на схилі життя мав своєрідний "осінній стиль" Гете. В її душі — трагічно-прекрасна Україна. За збірку "Поезії старі й нові" поетеса заслужила літературну нагороду року.

У своєму виступі Лівичька-Холодна сказала, що любити Україну навчили її батьки, які на початку століття були активними учасниками українського револуційного руху. Поет Олександр Олесь наставив її на шлях поетичної творчості. Євген Маланюк ознайомив молоду поетесу з сучасною польською і російською поезією. У Варшаві поетеса спілкувалася з українськими літераторами великої культури — Павлом Зайцевим та Юрієм Липою. Всі вони тяжко переживали події 30-тих років на Україні, визнавали ідеологію Петлюри.

"Свою філософію життя я висловила у своїх віршах", — сказала поетеса.

Від 1920-их років Наталя Лівичька-Холодна перебуває в сузір'ї українських поетів, що творять поза межами Батьківщини. Нині її поезії друкують і на Україні. Наприклад, львівський журнал "Дзвін" ч. 6, 1991 р. вмістив добірку її поезій і статтю про неї Миколи Ільницького. Поетесу розшукали її земляки зі Золотонізького району на Полтавщині, де вона народилася, листуються з нею. У місцевій газеті була стаття про поетесу.

Обгортва Петра Холодного мол. Літературно-мистецький альманах "Сонцецвіт" був виданий 1922 року в Тарнові, Польща, групою поетів і мистців, емігрантів з центральних і східних земель України. Серед шести поетів, чії поезії вміщені в альманаху, є 20-тилітня Наталя Лівницька, яка пізніше стала дружиною Петра Холодного мол.

Але Лівницька-Холодна живе не тільки у світі поезії. Вона публікувала статті й спогади, упорядковувала видання, редагувала, викладала в школах, виступала з доповідями. Вона є членом Українського Національно-Державного Союзу, від 1984 року — почесний член СУА.

Лівницька-Холодна підготувала до друку і організувала видання споминів її матері, Марії Лівницької "На грані двох епох", що побачили світ у Нью-Йорку 1972 року. Книжка має документальну вартість, бо подає цікаві і маловідомі факти з історії українського революційного руху від кінця минулого століття до революції 1917 року, описує події на Україні 1917-20 років, свідком яких була авторка.

В 1955 році в Америці вийшла книжка "Шлях велетня. Ілюстрована біографічна розповідь про Тараса Шевченка". На титульній сторінці надруковано: "Переказала Наталя Лівницька-Холодна". У своєму "переказі" вона по-мистецькому використала опубліковані матеріали з життя Шевченка.

Від початку 1950-их років Лівницька-Холодна співпрацювала з УВАН у США. Була членом редколегії двох збірників "Симон Петлюра. Статті, листи, документи", які вийшли в 1956 і 1979 роках. Співпрацювала у підготовці до друку праці Ольги Косач-Кривинюк "Леся Українка. Хронологія життя і творчос-

сти", що вийшла 1970 року. Для цих видань, крім редакторської, робила муравлину працю — читала коректу, складала індекси.

Була членом редколегії книжки "Симон Петлюра — державний муж", яку видав 1957 року Український Національно-Державний Союз у США.

Наталя Лівницька-Холодна написала дуже цікаві спогади про свої юні літа, про друзів поетів, яких назвала "мої поети". В журналі "Сучасність" були опубліковані її спомини про Олену Телігу й Юрія Липу, про видавництво "Варяг", навколо якого гуртувалися поети. У спогадах є уривки з листів до Лівницької-Холодної від Олени Теліги, Євгена Маланюка, Юрія Липи. Ці листи чудом збереглися у воєнну бурю.

Наприкінці цього року листи, які зберегла Лівницька-Холодна, побачать світ. У серії видань УВАН "Джерела до новітньої історії України" має вийти том листування діячів культури й літератури ХІХ — ХХ століть. Більшу частину тому складають листи до Наталі Лівницької-Холодної від видатних постатей українського літературного життя 1920-30 років поза межами радянської України, учасницею якою вона була. Є листи від Дмитра Донцова, Юрія Липи, Євгена Маланюка, Олени Теліги, Андрія Крижанівського /всього 101 лист/. Численні примітки, що їх склала Марта Скорупська у співпраці з Лівницькою-Холодною, створюють тло картини українського літературного життя в осередках української еміграції та в Галичині.

Ця серія видань Академії призначена для англomовного наукового світу. І хоч листи до Лівницької-Холодної друкуються оригінальною українською мовою, примітки, коментарі та індекс подано англійською мовою.

Листування Лівницької-Холодної має історичне значення, як і її спогади, книжки, що вона редагувала. А скільки ще різної праці робила!

Від 1974 до 1988 року Лівницька-Холодна була мовним редактором журналу "Наше Життя". В одному з листів Олена Теліга писала їй: "Ти добре знаєш мову, і то не вивчено, а стихійно".

А ще ж була педагогічна праця. В 1930-их роках у Варшаві, як культурно-освітня референтка Союзу Українок Емігранток, опікувалася українською школою, часом заступала когось із хворих учителів. У перші повоєнні роки викладала в українській гімназії в таборі для переміщених осіб Майнц—Кастелі, Західня Німеччина. Від 1966 до 1978 року викладала українську мову й літературу у старших класах школи українознавства в Йонкерсі, Н. Й.

Від березня 1990 року Наталя Лівницька-Холодна живе з дочкою та її родиною в Торонто. Сподіваємося, що світ побачить її нові поезії, написані у пізньо-осінні дні, і далші розділи з її спогадів і про поетів, і непоетів, яких зустрічала на своєму шляху.

*Теплота ніжного жіночого серця і холодний блиск зброї...
Що може бути між ними спільного? І все ж ця тема нині
є актуальною для осмислення.*

УКРАЇНКА

Й УКРАЇНСЬКА АРМІЯ

Маючи гіркий досвід співіснування з агресивними сусідами, Україна нині енергійно створює такий важливий атрибут державности, як власні Збройні Сили. Це має бути сучасне, порівняно невелике, але чудово підготовлене, боєдатне військо і фльота з суто оборонною доктриною. Наша армія має бути позбавлена всього потворного, антигуманного, що було притаманне імперській Советській армії.

Якою ж має бути роля жінки-українки відносно своєї національної мілітарної сили? Чи побачить українська мати, що її сини не тікають від такого війська, а, навпаки, вважають за честь у ньому служити? Як повинні виховувати завтрашніх військовиків сім'я і школа?

Про все це було цікаво поговорити з одним із засновників Руху, професором психології, нині начальником Соціально-психологічного управління Міністерства оборони України полковником *Володимиром Мулявою* та колишнім політв'язнем брежнєвських таборів, а тепер народним депутатом України *Іриною Калинець*, яка очолює Львівське обласне управління освіти.

— *Чи є бажаною, з погляду начальника Соціально-психологічного управління, присутність жінок у Збройних Силах України? — звертаюся до В. Муляви.*

— Наявність жінок в армії могла б пом'якшувати міжособисті стосунки військовослужбовців. Але — за умови, що сама соціально-психологічна атмосфера вже є більш-менш нормальною (бо може скластися й така ситуація, коли ефект буде протилежним)... Крім того, ми вважаємо, що у кожному військовому підрозділі мусить бути телефон довір'я. Щоб чергували молоді, але добре підготовлені жінки, службу яких можна назвати сестринським довір'ям. Щоб до них солдат міг анонімно зателефонувати, викласти

свою тривогу, біду, довіритися, мов сестрі, порадитися й зустріти сердечне сприйняття, розуміння, пораду.

На жаль, складаються стресові ситуації, які ще у філософії називаються пограничними ситуаціями. Коли немає належної розрядки, можливості вилити душу, — ці ситуації часом закінчуються самогубством чи іншими екстремальними виходами... Отож маємо подбати про те, чого не було в Советській армії, — про гуманне ставлення до людини.

Крім служби, про яку я щойно розповів, жінки могли б працювати в медичних формуваннях українського війська, у службі зв'язку. І не лише там. Немає такої спеціальності, якою б жінка не оволоділа.

Проблема в іншому: чи доцільно, щоб жінка служила на всіх військових ділянках, чи не завадить нелегка військова служба основному жіночому призначенню. Суспільство й чоловіки мають сердечно ставитися до жінок, розуміти, що жінка продовжує людський рід, що через неї слід зберігати генетичний фонд нації.

— *Наші Збройні Сили розбудовуватимуться на історичних традиціях українського війська, зокрема, з урахуванням традицій запорізького козацтва. Тим часом перебування жінок у Запорізькій Січі вважалося недопустимим. Пригадаймо слова з народної пісні: "...проміняв жінку на тютюн і люльку"...*

— Я шаную традиції мого народу. Але не ставлюся до них сліпо. Я думаю, що нам важливо зберігати в усьому наш національний дух, духовність, надзвичайно притаманний українцям патріотизм — його рубали-рубали під корінь, а не вирубали! Ми, як птах Фенікс із попелу, постаємо в своєму патріотизмі, в любові до України. Проте підходити до давніх традицій потрібно без догматизму. Багато чого в світі змінилося, і я не вважаю, що сучасна армія так уже повинна в цьому пункті дотримуватися давніх правил, заведених козаками. Розумієте, то було особливе життя, важке життя: кинь, тяжкі побутові умови, постійна небезпека. А нині жінкам; які служать у війську, можуть бути забезпечені умови набагато цивілізованіші.

До того ж, маємо і традиції українських Січових Стрільців, — а там були жіночі формування. Згадаймо, мати відомого науковця, історика України Ярослава Дашкевича була командиром чети у стрілецьких жіночих формуваннях. Такі ж формування були і в УПА. Отже, в нас є різні традиції...

Армія завжди несе в собі елемент самопожертви в ім'я Батьківщини, її захисту... Ну, то всі мають право потурбуватися про свою матір-Україну. І жіноцтво також. І коли дивитися на майбутнє українського війська, як війська небагаточисельного, але високопрофесійного, то якщо знайдуться жінки-добровольці, які забажають у ньому служити й витримують високі вимоги, — нехай би служили. Саме це спостерігаємо в армії Сполучених Штатів Америки.

— *А якою має бути роля української жінки у підтримці нашого війська як матері, виховательки?..*

У казках багатьох народів є образ матері, яка свого сина, що злякався, не витримав небезпек, не пустила в дім; мовивши: "Сину, виконай свій обов'язок". І син пішов, а вона плакала... Отож час вибору для України, час гамлетівського "Бути чи не бути" зобов'язує наших жінок бути і добрими, і милосердними, і уважними, та разом з тим — зберігати елемент високої відповідальності перед Батьківщиною і при всій своїй любові до рідних воїнів бути до них

вимогливими і допомагати вистояти тоді, коли, можливо, без такої підтримки чоловік міг би "заламатися".

— *Стало відомо, пане полковнику, що останній призов до війська пройшов не зовсім добре: знайшлися в нас деяка кількість хлопців, які навіть на теренах України (а не десь там, у Карабасі), в своїй, а не імперській армії, служити ніяк не хочуть. Відтак постає значна проблема виховання, піднесення національної свідомості...*

— У такому війську, яким була Советська армія, мало кому хотілося служити. І справді, не варто було прагнути там служити.

Завдання полягає в тому, щоби, поперше перебудувати міжособисті взаємини у війську, побудувати новий тип соціальних відносин. І в міру того, як нам вдаватиметься розв'язання цієї проблеми, служба у нашому війську ставатиме дедалі престижнішою. Маємо рішуче відмовитися від того, що нам дісталося від Советської армії — калічення, нівечення особистості, її прагнення, подавлення, а не розвиток...

Повторюю, армія наша має бути професійною, на контрактній основі. І це зобов'язує нас зробити так, щоб наше військо мало дуже високі духовно-моральні характеристики. Треба, щоб приходили до нього хлопці з дуже високим рівнем національної самосвідомості — ось широке поле для діяльності української жінки-матері, сім'ї, школи, преси...

Бо, на превеликий жаль, спадщину ми одержали справді страшну. І це стосується не лише армійських справ, а цілого суспільного життя. Адже коли Америка, Європа розробляли наукові системи ненасильницького спілкування, то нас понад 70 років учили клясової боротьби. Ця ідеологія ненависти дала смертоносні, руйнівні наслідки. Якщо ми спроможемося їх подолати, тоді матимемо новий тип соціальних відносин. То мають бути відносини, що ґрунтуються на загальнолюдських моральних цінностях і на нашій національній ідеї.

— *Коли ж, пане полковнику, матимемо таку армію, якою зможемо по-справжньому пишатися?*

— Процес відродження війська на історичних, національних основах нашого народу розпочинається. Якщо він ітиме інтенсивно, то протягом двох-трьох років можемо багато чого досягти.

Близька історія нам дещо продемонструвала: ну, хто міг подумати, що так порівняно швидко Україна здобуде незалежність! Навіть найбільші оптимісти не вірили в такі темпи... Ми проводили з'їзд Спілки офіцерів України за двадцять днів до серпневого військово-компартійного заколоту минулого року і ставили питання про Збройні Сили України, але щоб так швидко розпочалося їхнє реальне створення — теж не сподівалися... Тож є підстави для оптимізму.

Питання про зміни у вихованні тих, хто поповнює збройні лави українського війська, захотілося обговорити і з добре відомою діячкою на ниві глибокого реформування системи освіти на Львівщині Іриною Калинець.

— Дуже багато було різних думок про те, бути чи не бути в школі допризовній підготовці наших юнаків, — розповідає пані Ірина. — Особливо різко стояло те питання ще під час окупаційного режиму, тобто до проголошення незалежності України. В Галичині мені часто ставили запитання — і в пресі, й під час виступів на телевізії, — чи не будемо ми ліквідувати оцю допризовну підготовку. Адже хто викладав у школах цей предмет? Це були старі відставники...

— *Люди сталінсько-брежнєвського гарту!*

— Так, вони були переважно чужі до болю нації, до її проблем, скеровані на те, щоб виховувати імперську покору, вірність імперській армії та й більше нічого.

З другого боку, ми свідомі були того, що все одно, рано чи пізно, постане перед нами питання про створення української держави, отже й практично створення її армії. І вирішили залишити допризовну підготовку як складову частину навчального курсу, маючи на меті, що наші діти вже служитимуть в українському війську. Для того треба було здійснити ряд корінних змін. Адже до вересня 1990 року допризовна підготовка викладалася російською мовою, а з вересня 1990 р. школи Львівщини перейшли на концепцію національної школи, і всі матеріали ми переклали українською мовою. Подруге, ми змінили в переважній більшості склад викладачів цього предмету, почали набирати молодих педагогів, у яких зовсім інший світогляд. А невеличку, цікаву практику діти перебуватимуть влітку у спеціальних таборах, де керуватимуть ними справжні патріоти, члени Спілки офіцерів України. До батьків наших учнів я звернулася з пропозицією пошити для цього дітям форму Січових Стрільців (о як ця пропозиція при старому режимі налякала високопоставлених імперських старшин! Аж смішно було...).

— *На жаль, ще немає в Україні справді наукової концепції допризовної підготовки. Було б чудово, якби в її створенні допомогли своїм досвідом українські військовики з діаспори, зокрема, знаменитий американський генерал-лейтенант Микола Кравців*

або полковник Петро Содоль, який недавно очолив видавництво "Пролог"...

— То було б дуже доречно. Тим часом Львівщина над такою концепцією працює. Хочемо, щоб виховання наших юнаків справді було спрямоване на бажаність служби в українській армії.

Нещодавно був такий казус. Приїздить до нас представник Міністерства народної освіти підполковник Погорелов і каже, що перевірятиме, як ведеться підготовка. Я його тоді запитую, чи прийняв він присягу на вірність Україні. Відповідає: ні. Я кажу: яке ж ви маєте право перевіряти підготовку майбутніх воїнів Збройних Сил України!.. Через два дні міністерство його забрало.

— *Пані Ірино, що може, на ваш погляд, зробити українська жінка для безпеки і миру в нашій незалежній державі?*

— Я абсолютно проти якоїсь важкої військової служби для жінок. Але на певних офіцерських посадах жінки повинні бути. Це перекладачі, лікарі... І, зрештою, нічого страшного, якби міністром оборони була саме жінка.

Хоча мені більше бачиться жінка-українка головою Служби Національної Безпеки України! Бо саме вона, з її материнським проникливим відчуттям найкраще розібралася б, як реорганізувати оте вчорашнє КГБ, де ще повно людей, які вороже ставилися до здобуття Україною державності... На такій посаді жінка-українка була б гарантом спокою і надійності для нашої держави, для всіх наших сімей. Я маю шодо нашої перспективи подвійне відчуття. З одного боку, дуже вірю в ласку Божу і в те, що час змін владно прийшов, і ми його до кінця, правдоподібно, навіть не усвідомлюємо... Але, з другого боку, я, на жаль, бачу, що деякі чільні посади займають і генеральські погони отримують люди не цілком достойні. Бачу, що інтереси корінного населення часом недо-статньо враховуються (а ми ж були найбільш гноблений, уярмлений народ, і тепер працюємо в ім'я України, в першу чергу ми маємо подбати про свій рід). І коли я бачу, що політика роздачі чинів не визначається совістю, любов'ю до України, мені, як жінці, деколи стає страшно. Так між вірою і песимізмом живу, схильюсь більше до віри. До віри, що вік фашизму-більшовизму минув. Українське жіноцтво, я переконана, його повернення не допустить. І в створенні армії ми, українки, посприяємо так, щоб вона була нашою гордістю.

Київ

Юрій Пригорницький

Л. БУРАЧИНСЬКА

НЕПОХИТНА

(Спроба життєпису)

Продовження

Але свою діяльність у Львові К. Малицька не обмежувала до педагогічної праці. Вона застала багато змін від часів своїх студентських літ. Українське громадянство знаходилось у стані затьожної боротьби за свої громадські права в австрійській державі, а з польським суспільством зокрема. Поруч старшого громадянства, що згуртувалось у двох великих політичних партіях, молодь набирала гарту до життя в двох руханкових товариствах "Соколах" і "Січах". Студентство висувало далекосяглі кличі в своїй боротьбі за український університет. Активне жіноцтво, зорганізоване в тому часі в двох організаціях — Клубі Русинок і Кружку Українських Дівчат — теж змагало до більш оживленої дії. Актентат М. Січинського на намісника Потоцького у 1908 р. виявив внутрішню напругу ситуації, що розрядилась у тому вчинку молодого студента.

Громадський інстинкт К. Малицької живо зареагував на цей стан. Найлегше було їй включитись у дію на терені жіночої організації й там незабаром уже бачимо її. Невдовзі по її приїзді об'єднались обидва жіночі товариства в Жіночу Громаду і в обранні назви та статуту цієї організації вже слідний її вплив. Головою її вона не була, як і ніколи не любила займати репрезентаційного місця. Але її думка завжила і з місцевих львівських гуртів вилонилась центральна організація з правом заснування філій і гуртів.

Та не тільки в організаційній площині позначився її вплив. К. Малицька виявила себе корисно також у вимогах жіночого руху. Коли з нагоди зміни виборчого закону українські, польські й жидівські жіночі організації відбули в спільній делегації до маршала сойму, то К. Малицька своєю обґрунтованою, по-українськи виголошеною промовою здивувала всіх присутніх. Логічно побудована, сперта на фактах зловживань польської адміністрації супроти українського населення, вона була не тільки декларациєю українського жіноцтва, але й оскарженням злочинної влади.

Тодішня політична ситуація в світі ще більше ускладнювала нашу боротьбу. Напруження на Балканському півострові 1912 р. насувало можливість конфлікту між Австрією й Росією, а разом із тим актуалізацію нашої справи. Частина нашого суспільства, зокрема молодь, відчувала цю загрозу й її перспективи. Та постава суспільства не була одностайна. Наприклад, З'їзд Нотаблів 7 грудня 1912 р. висунув заяву лояльності українського населення в разі воєнного конфлікту, не додаючи до того ніякого українського національно-державного постуляту. Більш патріотичні настрої панували серед української студентської молоді, яка в численних виступах домагалась військової підготовки для молоді та ширення самостійницьких кличів.

У такій ситуації залунав особливим відгомонам виступ українського жіноцтва. 14 грудня 1912 р., отже

в тиждень по З'їзді Нотаблів, відбулись у Львові великі жіночі збори, на яких Константина Малицька виголосила доповідь "Політичне положення під теперішню хвилю", а Олена Степанів говорила про "Завдання жінки на випадок війни". Покликуючись на вищезгадану заяву З'їзду Нотаблів, резолюції жіночих зборів підтримали її, застерігаючись "як довго її інтереси згодні з інтересами українського народу і з його національним достоїнством". Цим доповненням українські жінки зкорегували невиразну поставу українського політичного проводу. А співучасть Олени Степанів виразно вказувала на зрозуміння й симпатії зорганізованого жіноцтва до змагань молоді.

28 грудня 1912 р. Жіночий Організаційний Комітет видав відозву до українського жіноцтва, закликаючи його бути готовим на кожну, хоч би й найстрашнішу евентуальність. А 18 лютого 1913 р. появилась у львівських часописах друга відозва того ж Комітету за підписами Константины Малицької, Марії Білецької, Олени Степанів та п'яти інших видатних жінок Львова з закликом до українського громадянства складати грошові датки на Фонд Потреби України.

Із відстані літ не можемо з певністю твердити, яка велика була участь К. Малицької у тому почині українського жіноцтва. Але сам факт її доповіді й текст трьох відозв, що були нею зредаговані, вказують на чільне її місце, на її вплив на таку поставу. Патріотичні струни її душі не дозволяли на тихе, споглядальне місце в тій ситуації, а палка її вдача не визнавала половинних заходів. Це й дозволило їй, тоді 40-літній жінці, знайти спільну мову з вимогами молоді і піддало їй сили потягнути широкі круги жіноцтва за собою.

Та навіть коли й був якийнебудь сумнів в її тодішній ролі, то його розвіяла б її діяльність на терені іншої організації. Треба пригадати, що поважна частина діяльності К. Малицької проходила на терені українського Педагогічного Товариства в користь українського шкільництва і що й тут вона у великій мірі причинилась до успіху й росту. Одним із таких потягнень було заснування Кружка ім. Ганни Барвінок при школі ім. Т. Шевченка. Цей Кружок мав на меті гуртувати матерів дітей, що відвідували школу та причинялись до усвідомлення жіноцтва. У тому Кружку К. Малицька була в Управі й як звичайно — душею товариства. На переломі 1912 року цей Кружок за її почином зорганізував санітарний курс. Проводили його українські лікарі, а відвідували студентки університету й семінаристки, пригтовляючись до праці медсестри на випадок війни. К. Малицька провадила адміністраційну частину, хоч напевне для того діла в Кружку ім. Ганни Барвінок хтось інший знайшовся б. Але така велика була її відданість і відповідальність супроти початого діла й супроти

школи, де ці курси відбувались, що вона цього нікому іншому не передала.

Оця напружена діяльність К. Малицької висунула її в передові лави громадських діячів. Є вістка про те, що вона не раз брала участь як відпоручниця жіноцтва в засіданнях Народного Комітету, себто виконавчого органу Національно-демократичної партії, до якої жінки, як і до інших політичних партій не мали права належати. Є згадка про те, як вона раз промовляла з нагоди всенародного концерту Т. Шевченка у Львові, велике вирізнення жінки в ті часи. Тому й зрозуміло, що коли в 1914 р. Головна Українська Рада, центральна установа, створена на час війни з представників усіх українських партій, видала відозву до українського народу, то її іменем від українського жіноцтва підписала Константина Малицька. Відозва говорила вже явно про визволення України, закликаючи до боротьби проти царської Росії, але без натяку на підтримку Австро-Угорщини. В обличчі воєнної хуртовини українське суспільство зайняло вже виразну поставу.

У цьому "львівському" відтинку життя К. Малицьку зустріло велике особисте горе. В 1911 р. померла її мати. Про це згадує у своїх спогадах одна з її учениць, як небувала подія, бо це був єдиний день, коли їх учителька не з'явилась у школі. Мати була для К. Малицької святістю і її смерть була для неї великим ударом. Але зібравши всю силу, вона перенесла його й не дала навіть школі відчутти якогось перебою в праці.

Слід зазначити, що К. Малицька була людиною живих родинних почувань. Вона підтримувала теплі взаємини з дальшою ріднею і по смерті матері не була самітною. Якийсь час проживала разом із ріднею, то знов окремо, але в товаристві старшої тітки. Вона охоче перебувала в товаристві свояків, згадувала минуле і ділилась враженнями.

Напружена політична й педагогічна діяльність не лишила їй уже часу на літературну працю. Та все ж і в тому часі вона писала, прибравши для літературних спроб псевдонім Чайки Дністрової. Свій поетичний талант вона поставила на службу громадських мотивів і з того часу маємо кілька поетичних творів. Завдяки милозвучності, їх покладено на музику. Це є "Кантата" Стеценка до її слів на чоловічий хор, Січковий гимн Ярославенка і кооперативний гимн Гриневецького.

На цьому слід закінчити опис її тодішнього перебування у Львові. Це були бурхливі роки, багаті в почини і події. В них яскраво проявилась її особистість, кладучи свій відбиток в різних ділянках нашого життя. Чи в українському шкільництві, чи в дитячій літературі, чи в українському жіночому рухові вона різко повернула хід подій і надала кожній справі глибини і звучання.

На Сибір

"Рокова лискавка", що про неї згадувала відозва Жіночого Організаційного Комітету, засвітила. Вибухом війни 1914 р. струнулися основи дотеперішнього ладу; настав новий час.

Прогомоніла відозва Головної Української Ради, пролунав заклик Бойової Управи. Формування Українських Січових Стрільців перенесено до Стрия через швидке просування московських військ. 3 вересня 1914 р. російське військо зайняло Львів.

Для російського самодержавства настала вперше нагода розправитись із самостійницьким українським рухом. Припинено всякі позначки українського громадського життя, як товариства й пресу, усунуто рівноправність української мови в уряді й школі. Та найбільш дошкульний удар завдано людям, носіям цього відродження. Послідовно виарештовувано всіх політичних і громадських діячів, активних священиків і студентів, навіть свідомих міщан і селян.

Вночі з 17 на 18 лютого 1915 р. проведено арешти українських політичних діячів у Львові. Між ними зустрічаємо єдине жіноче наймення — Константину Малицької. Три і пів місяця просиділа вона в тюрмі на Баторія у брудних, негігієнічних умовах. А 28 травня вирядили їх групою чотирнадцяти на возах під конвоєм через Личаківську рогатку на схід.

Оцю далеку дорогу відбули вони серед різних умов. У Києві перестріли їх земляки, що згуртувались у Т-ві Допомоги Населенню Півдня Росії і виїхали їм першу полегшу — їхати не етапом, а під конвоєм на власний кошт. Але далі траплялось різно — ночівля в тюрмі в Красноярську і Єнісейську, серед злодійок і циганок, подорож у душному корабельному трюмі по Єнісею, етапом берегами Єнісея, човном по Ангари у сутичці з сибірською "мошкою". Врешті поселення в невеликому селі Пинчuzі над Ангарию серед чолдонського населення.

Чи думала Константина Малицька, що доведеться їй тут прожити повних чотири роки? Поселилась у хаті заможного чолдона і стала шукати контакту з земляками. Та російська влада передбачливо розселила всіх учасників етапу в віддалі кільканадцять, а то й кількасот верств. Єдино через випадок попав у Пинчугу Юліан Балицький, директор канцелярії "Просвіти" зі Львова, бо через подібність прізвищ їх було помилково прийняли за подружжя. Були ще й інші засланці в Пинчuzі, були й військовополонені, але це були люди іншої національності й життєвого наставлення. Зате справжньою потіхою стала в такій глуші шкільна бібліотека. "Я потонула в ній" — пише К. Малицька у своїх спогадах.

Деяку розраду приносили вістки від своїх. Оті скупі листи й посилки були доказом, що вони не забуті й не покинуті. А також потішали вони тим, що разом із газетами приносили вістки про події у світі. Правда, революція 1917 р. заскочила засланців своїм

несподіваним вислідом. Події поточились потім швидким ходом.

Та хоч перед засланцями зарисувалась тепер можливість повороту, то це не було так просто, як здавалось би. Засланці-росіяни не чекали ніякого дозволу й пускались навмання в поворотну дорогу. А засланці з Галичини були чужинцями, що в хаосі революційних подій не визнавались. І коли в червні 1919 р. К. Малицька вирушила разом із російською засланкою і Ю. Балицьким по Ангари до Єнісейська, то й не припускала вона, що ця подорож буде тривати повний рік!

На Сибірі розшалілась тоді громадянська війна й дальша подорож була утруднена. Коротке перебування у Козачинську принесли цікаве переживання — зустріч із українськими селянами-поселенцями. Дальша її праця в Красноярську, вчителювання в першій українській школі, зустріч із місцевою українською громадою дали їй — незважаючи на важкі умови того часу — незабутні переживання. Але туга за своїми сторонами переважила і закінчивши 30 червня 1920 р. шкільний рік, К. Малицька вирушила в дальшу дорогу. Спинившись коротко в Омську для оформлення дальших паперів, вона переїздом через Москву й Петроград повернулась до Львова.

У спогадах однієї вчительки занотований вислів К. Малицької, що торкався цього її перебування в Сибірі. Коли після привітань, що їй влаштувало львівське громадянство, одна знайома пожаліла її в розмові, кажучи, що вона стільки літ "промучилась у Сибірі", К. Малицька живо заперечила це. "Це ж були мої найкращі роки", відповіла сміючись.

Цей вислів характерний для її прикмет і вдачі. Це зовсім можливо, що вона вважала роки заслання великою пробою свого життя і була вдячна, що доля їй їх післала. Адже коли прочитаємо спогади з того часу, то мимоволі застановляє те, що всі труднощі й невігоди згадані лиш мимохідь. Навпаки — для перебування в Пинчuzі не бракує їй погідних кольорів, а потрясіння, що їх довелось зазнати в Козачинську, згадані лиш із легким сумом. Авторка "Малих героїв" знайшла своє життєве післанництво і виповнила його своїм власним змістом.

У світлі переживань теперішніх засланців бліднуть труднощі й невігоди тодішньої дороги й примусового поселення. Груба поведінка адміністрації не виносить порівняння з нелюдською жорстокістю, а спокійне проживання в Пинчuzі не можна порівняти з "копанням торфу", на який була засуджена Олена Степанів. Одначе заслання на Сибір було важкою карою в тому часі, а система покарання нестерпна для людини, вихованої у рамках законного правосуддя.

Продовження в наступному числі

В ПАМ'ЯТЬ ТОВАРИШКИ

Родина Гнатюків у гуцульському вбранні в Криворівні в 1911 або 1912 році. Зліва: Юрко Гнатюк — син, Олена

Гнатюк — дружина, Ірина Гнатюк — старша дочка, Володимир Гнатюк — етнограф, а біля нього — молодша дочка Леся. *Hnatiuk family in Hutsul costume.*

У далекому Парижі 27 лютого 1991 р. відійшла у засвіти видатна жінка **Олександра Піснячевська** з роду Гнатюків, пов'язана вузлами приязні з українською громадою, зокрема з українським осередком у Сарселі.

Народилася Олександра 17 червня 1898 року у Львові і була другою дитиною у сім'ї Володимира й Олени Гнатюків. Старша її сестра Ірина і молодший брат Юрко доповнювали родину. Її батько, відомий український етнограф, жив науковими інтересами у близьких взаєминах з Іваном Франком і Михайлом Грушевським. Як науковий секретар Товариства ім. Т. Шевченка, він був одночасно редактором наукових видань цього товариства.

Родина Гнатюків не тільки підтримувала зв'язки з передовими галицькими родинами, але й зустрічалася з наддніпрянцями, що переїжджали або тимчасово затримувалися у Львові. Вона проводила літні вакації у Криворівні на Гуцульщині, де проживав місцевий парох о. Олексій Волянський з дружиною Марією. Олена Гнатюк була посвоячена з Марією Волянською і з цього зв'язку виринув цей літній контакт, що закріпив замилювання до Гуцульщини.

Молода дівчина, що виростала в такому середовищі, мусіла вжитися в цю атмосферу. Її захопила мрія стати лікаркою. Вона стільки наслухалася про боротьбу за жіночі права, про право жінок на фаховий вишкіл і працю, що твердо постановила стати лікаркою. В її сестри і брата не було такого бажання. А вона, закінчивши дівочу гімназію СС Василіянок у Львові, почала розглядатися за можливістю медичних студій. У Львові це не було можливим, бо тоді

українська молодь бойкотувала місцевий університет. По якомусь часі Лесі пощастило дістатися до Праги, де розпочала медичні студії і за кілька років закінчила їх.

У 1926 р. Леся була змушена вернутися до Львова. Тоді після короткої недуги помер її батько Володимир Гнатюк. Це був для неї великий життєвий удар. Сестра Ірина вже була заможним, а брат Юрко в той час студіював у гірничій академії в Пшібрамі. А вона після похорону підтримала маму, перевезла її на спільне мешкання з сестрою Зеною Майковською і повернулася до Праги.

Закінчила вона медичні студії у 1929 р. Роздумуючи, де їй осісти, постановила повернутися до Львова. Усвідомлювала, що повинна підтримати матір. Сестра Ірина проживала в Німеччині, а брат Юрій після закінчення студій виїхав на Україну. Приїхавши, вона розпочала заходи для нострифікації свого лікарського диплому. Українські лікарі обіцяли їй допомогти у тому.

Нічого з того не вийшло. Незабаром приїхав за нею її приятель Дмитро Піснячевський. Закінчивши економічні студії у Празі, він настоював на подружжі. Лесине вагання між перебуванням з матір'ю і подружжям закінчилося. Вона перервала свої заходи і повернулася до Праги. Незабаром молода пара повінчалася і виїхала до Парижу. Тут Дмитро Піснячевський швидко знайшов працю завдяки доброму знанню французької мови, яку вивчив ще в дитинстві. Будучи добрим математиком, він викладав цей предмет у середніх школах. Про професійну працю Лесі знаю дуже мало. Свого диплома вона не но-

ЗАГУБЛЕНИЙ РІД

Н. ДАНИЛЕВСЬКА

(СТАРИЦЬКИХ — ЧЕРНЯХІВСЬКИХ — СТЕШЕНКІВ)

Сестра її Оксана на надавалася на те, щоб підтримати її, дати їй тепло.

В дні глибокого горя, Людмила Михайлівна, виявила всю велич душі. Вона не впала духом. Прибита горем, втомлена, вона не переставала жити інтелектом; вона, як і раніш, жила інтересами громади, України. Оксана Михайлівна, навпаки, зайнята була своїми власними справами і якимось мало уваги приділяла Людмилі Михайлівні. І тут на шляху Людмили Михайлівни з'явилася нова людина. Це була Марія Яківна — вдова Ярослава Стешенка, сина Оксани Михайлівни. Коли Ярослав загинув (загинув він в другому засланні у Бухті Нагаєвській), дружина повернулася до Києва і оселилася з Оксаною та Людмилою Михайлівними. З свекрухою вона була мила, уважна, але Людмилу Михайлівну полюбила глибоко й щиро і за останній рік її життя дала їй ілюзію родини: вона оточила її ласкою, турботою і робила все, щоб поліпшити її життя.

Людмила Михайлівна не поклала рук. Вона писала до всіх інстанцій НКВД, благаючи сповістити — де Рона? Ходила вона і до місцевих органів — і випадково натрапила на страшну трагедію Рони. Вона була у того слідчого, який вів справу Рони після того, як було оголошено їй, що її незабаром звільнять; цей слідчий з неприхованою злобою кинув Людмилі Михайлівні, що Рона-красуня й що вона різко розмовляла з ним і брутально поводитися... Для Людмили Михайлівни відкрилася огидна картина, вона згадала, як оповідала звільнена сусідка по камері про розпач, сльози Рони, коли вона повернулася від цього слідчого... А після того незабаром був вирок на 8 років. Людмила Михайлівна дістала відомості, що то був безмежно жорстокий садист.

Не важко уявити собі всі ті муки, які переживала Людмила Михайлівна, реконструюючи в своїй уяві картину знущань, невимовного жаху, який пережила Рона. До того ж мучила її думка про божевілля Рони; їй переказували, що з ДОПР'у її переводили до лікарні

для божевільних у Києві — "Кирилівської" —але все це було овіяно таємницею, і добитися правди вона не могла.

Проїшов 1940 р., на який припадало сторіччя з дня народження М.П. Старицького. Як завжди, Советський уряд почав вживати заходів, щоб пишно, урочисто відзначити цю подію, продемонструвати перед всім світом, як в Советському Союзі шанують "наших" діячів. Це мало набути ще імпазантніших форм в зв'язку з об'єднанням України. До Людмили Михайлівни, яка була тричі неблагонадійна, умовно засуджена, вдова теж неблагонадійного та мати засланої — несподівано з'являється посол ЦК Партії з проханням прибути до самого т. секретаря КП(б)У — першої особи цілої України. Вона їде. Найкращий прийом — "ми, мовляв, — завжди шанували та шануємо М.П. Старицького, шануємо Вас, без Вас не можемо, як належить, відсвяткувати ювілей такого видатного діяча і т.д. і т.д. Конкретно — написати біографію Михайла Петровича і взяти участь в урочистому святкуванні ювілею. З другого боку, прохання, чи не має вона яких побажань, чи не може ЦК зробити якусь допомогу родині Михайла Петровича на знак ювілею. Все, чого вона побажає, все буде зроблено. Людмила Михайлівна сказала, не вагаючись, що єдина допомога, єдине, чого просить — розшукати Рону; навіть не звільнити її, про це вона не мріє, а лише сказати їй, де вона, і дати дозвіл листуватися з нею. Секретар дав згоду, розпитав її, як все це сталося., висловив надію, що ЦК легко розшукає її, і передав в її присутності наказ комусь з апарату негайно запитати московське НКВД, Сибірське і т.д.

Почалася для Людмили Михайлівни нова доба надій, розчарувань. Виявилось, що "товарищ" якому секретар доручив її, був сердечна людина, який щиро взявся за справу. Вона чимало раз бувала у нього —він і показував їй відомості, одержані з Москви, з різних НКВД Сибіру — але всі вони були негативні:

стрифікувала, але працювала лікаркою. Подружжя включилося в українське громадське життя в Парижі. Леся стала членкою Союзу Українок Франції, належала до створеного там Українського Академічного Товариства й НТШ. Чоловік був співробітником станиці Наукового Т-ва ім. Шевченка у Сарселі. Він помер у 1966 р.

В останні роки Леся старалася поширити знання про свого батька. Її заходами появилися дві праці у той час, коли святкували 100-ліття з дня його наро-

дження. Це були "Історичний нарис НТШ" пера Володимира Гнатюка із вступним словом проф. В. Янева і монографія М. Мушинки про Володимира Гнатюка у "Записках НТШ" з 1987 р. Провела також заходи, щоб накреслити силуетку свого чоловіка, який дописував до французької і чеської преси на економічні теми, але цього не довела до кінця.

Обоє спочили на цвинтарній частині НТШ біля Парижу. Українська громада в Парижі взяла в обох похоронах численну участь.

Л. БУРА

людина пропала, як голка. До того ж перешкоджало подвійне прізвище — чи то треба шукати Ганжу-Черняхівську, чи Черняхівську-Ганжу? Пливли день за днем, місяць за місяцем... Жодної відомості про Рону не було. Тим часом у Києві гучно святкували ювілей "нашого" письменника. В театрі ставили "Марусю Богуславку", в газетах та журналах друкували статті про нього, в яких оперували матеріалами Людмили Михайлівни. До неї приходили інтерв'юєри від різних газет. Відбулося урочисте засідання з промовами, деклямаціями, на якому за столом президії сиділа Людмила Михайлівна та Оксана Михайлівна. Всю цю муку перенесла в надії, що знайдеться її дитина. І ось кінець-кінцем її викликали до ЦК і там з всілякими словами пробачень заявили їй, що запитували всі установи по лінії партії НКВД і дістали остаточні відомості, що слід Рони загубився. Встановлено точно, що вона була в шпиталю коло Омська, але куди її вивезено (дата відома), не можна знайти так і не довідалася Людмила Михайлівна нічого.

Пізніше, в Празі, мені довелося почути, що ніби відомості були інші: виявилось, що Рона жива, але безнадійно божевільна, і в ЦК побоюлися сказати правду матері. Не знаю чи дійсно так.

Настала весна 1941 р. вибухла війна. Україна була заскочена цією подією. Правда, вже давно робилися натяки, що мир з Німеччиною не тривкий, бо обидві сторони готуються до війни, люди бачили, що роблять укріплення західних кордонів, везуть на захід гармати. Весна 1941 р. відзначилася рядом урочистих наукових та літературних сесій Академії Наук у Львові, підкреслювався науковий контакт з Галичиною.

Лише ті, що пережили на Україні під Соведами літо 1941 року, можуть уявити собі ту складну психологічну трагедію, яку пережив український народ. Нагло почалася війна. Німецькі літаки то там, то тут робили налети, руйнували міста, нищили людей. Червона армія майже без боїв відступала перед німцями. Люди нічого не знали: за 25 років більшовицького панування вони втратили зв'язки з Європою.

В Києві життя йшло гарячковими темпами. Кожен день приносив новину: партійці швидко виїздили, евакуйовано Академію Наук, високі школи. Оголошено, що всі повинні покинути Київ, але засобів для того не було. Потяги виходили перевантажені, пароплави вивозили баржі, на яких навантажувалися службовці з їх майном. На вулицях найменший вітерець здіймав хмари чорного попелу — це палили архіви різних установ, а також і приватних людей. Щодня в магазинах "Гастроном", "Універмаг", "Сорабкооп" видавали різний крам, про який забули думати: білизну, одяг, взуття, цукор, масло, муку, консерви, рибу з холодильників і т.д. Нарешті, випустили в Либідь (притока Дніпра) вино: тоді стало ясно, що Київ буде відданий німцям. А разом з тим

ширилися арешти, люди боялися власної тіні, найближчі знайомі лише натякали одному що вирішили не покидати Київ, а про людське око робили все, щоб виїхати. Приходили на збірні пункти, довгий час вешталися коло білетних кас на двірці, чи на пристані і голосом повним суму повідомляли один одного про неможливість дістати квитка, замовчуючи, що прийшли свідомо запізно. Боялися, щоб не підслухав хто з вікна, боялися телефона, бо казали, що кожен телефон має мікрофон.

20 липня до мене прийшла Людмила Михайлівна. Вона була незвичайно весела, жвава; замість капелюха на її голові була синя шовкова хустка, яка робила її лице молодшим. Вона довго пробула в мене й не звжаючи на те, що німці мали відрізати її від Рони, бадьоро і з надією на волю дивилася на майбутнє. Вона обіцяла незабаром знов зайти; виявилось, що ми прощалися назавжди.

Через два дні вранці пролунав телефон біля мого ліжка. Все стало ясно. Пізніш ми довідалися, як сталися події: пізно ввечері на квартиру Черняхівських прийшли з НКВД, заарештувати обох сестер і гостя, що в той час був у них — Іринарха Ювеналовича Черняхівського. З того часу про долю їх нічого не відомо.

18 вересня до Києва вступили німці. Перше, що зробили українці, які мали для того можливість, — взялися розшукувати тіла закатованих в тюрмах. Було знайдено багато трупів відомих діячів, але ні Людмили Михайлівни, ні Оксани Михайлівни не знайдено, тому не було певности, що вони загинули, залишалася надія, що їх вивезено кудись з України. Вже на еміграції я почула, що їх вивезли з Києва ешеленом, який зупинився в Дарниці (перша станція за Дніпром); там обох сестер розстріляли і закопали.

Так загинула трагічно ця виключно обдарована, талановита жінка, письменниця, громадська діячка.

В родині Старицьких був ще їх брат Юрій, який помер за кілька років до війни 1941 р. Він весь час жив десь в Сочі і нічим не виявив себе на громадському полі.

Донька Стешенків, Орися, жила виключно театральними інтересами. Охорону спадщини Людмили Михайлівни та Оксани Михайлівни взяла на себе Марія Яківна Стешенко. Вона казала, що її обов'язок берегти все, що залишила Людмила Михайлівна на випадок її повороту; її обов'язок зберегти літературну спадщину Людмили Михайлівни. Марію Яківну було заарештовано по доносу сусідів енкаведистів, що залишилися для підпільної більшовицької роботи й за німців.

За її смертю загинула вся спадщина Людмили Михайлівни: її листування, ненадруковані вірші, рукописи незакінченого роману. Від одного з найвидатніших українських родів не залишилося нічого.

ОКРУЖНІ З'ЇЗДИ

5 квітня ц.р. відбулися окружні з'їзди:

У Баффало — Округа Північного Нью-Йорку. Представницею Екзекутиви СУА була Христя Навроцька, пресова референтка СУА. Головою з'їзду була Надія Бергенсток. Головою переобрано Марію Крамарчук.

У Гартфорд — Округа Нової Англії. Представницею Екзекутиви СУА була Рома Шуган — скарбничка СУА. З'їзд вибрав головою Ірену Гладку. Головою окружної управи вибрано Ірену Гладку.

У Філадельфії Екзекутиву СУА представляла Ольга Гнатейко, заступниця голови СУА. Головою обрано Віру Кліш. Головою окружної управи обрано Оксану Фаріон.

Голова СУА, Марія Савчак взяла участь у святковому відкритті та посвяченні української амбасади у Вашингтоні, що відбулося у вівторок, 5-го травня, 1992 р.

Наступного дня, у середу, 6-го травня, 1992 р. о 1:30 по пол. відбувся у Вашингтоні у Білому Домі церемоніал підписання договорів між президентами США — Джорджем Бушем і України — Леонідом Кравчуком. Під час тих урочистостей буда присутня голова СУА.

У четвер, 7-го травня, 1992 р. відбувся парадний полуденок у приміщеннях Державного Департаменту у Вашингтоні на який М. Савчак була запрошена, але не могла взяти участі з огляду на те, що на багато скоріше перед тим заплановано зустріч Екзекутиви СУА з Марією Драч, відпоручницею Жіночої Громади в Києві.

ЕКЗЕКУТИВА СУА І РЕДАКЦІЯ "НАШОГО ЖИТТЯ" ВИСЛОВЛЮЮТЬ ЩИРУ ПОДЯКУ 64 І 91 ВІДДІЛАМ СУА, ЯКІ СКЛАЛИ ПО 250.00 ДОЛ. НА УФУНДУВАННЯ СТОРІНОК ЖУРНАЛУ.

ХТО НАСТУПНИЙ?

ОКРУЖНИЙ З'ЇЗД ВІДДІЛІВ ОКРУГИ СУА НЬЮ-ДЖЕРЗІ

Окружний з'їзд Відділів СУА (4, 18, 24, 28, 32, 61, 65, 70, 75, 86, 92, 98, 100) Округи Нью-Джерзі відбулися 14 березня 1992 р. Головну Управу СУА репрезентувала д-р Іванна Ратич. Вона вручила Тетяні Ріжко Почесну Грамоту від Екзекутиви СУА за віддану і жертвенну працю на пості голови Окружної Управи в Нью-Джерзі протягом п'яти років.

Управу Округи на 1992 рік вибрано в такому складі: голова — Марія Полянська, перша заступниця — Наталка Клапїшак, друга заступниця — Ольга Тритяк, секретарка — Олена Мельничук, кореспондентка секретарка — Тереса Дідик, скарбничка — Таїса Турянська.

Референтки: організаційна — Наталка Клапїшак,

зв'язків — Дороти Лозовий-Ригель, стипендій — Люба Білошук, суспільної опіки — Анна Кравчук, виховна — Оксана Станько, культурно-освітня — Надія Бігун, пресова — Галина Бобиляк, господарська — Мардж Батків, імпрезова — Ольга Луків, архівів і музейна — Наталя Питляр.

Контрольна комісія: голова — Тетяна Рішко, членки — Надя Бігун, Іванна Мжиглоцкі, Марія Юркевич.

Під час з'їзду відбулося посвячення прапора Окружної Управи.

Олена Бобиляк
пресова референтка Округи

6-ИЙ КОНГРЕС СФУЖО

Торонто — Пресова Служба СФУЖО подає до відома, що 6-ий Конгрес СФУЖО відбудеться в Торонто від 29-го жовтня до 1-го листопада 1992 року в приміщенні готелю Роял Йорк. Конгрес проходитиме під гаслом: "Ми є, були і будемо ми, вітчизна наша з нами" (І. Багрянний).

Шостого березня 1992 р. відбулися в Торонто перші сходи організації комітету Конгресу. Голова СФУЖО д-р Марія Квітковська привітала членів комітету, побажала їм успіхів та звернулася зі закликом включити як найширше коло осіб до підготовки Конгресу.

В склад організаційного комітету входять: голова Оксана Соколик, заступниця голови Ірина Вжесневська, кореспонденційна секретарка Іванна Кушпета, протоколярні секретарки Леся Шанта і Христина Базилевич, скарбник Віра Мусій.

На перших сходинах комітету обговорено прайвильник діяльності та устійнено ряд комісій.

9-го квітня 1992 р. на сходинах організаційного комітету оформлено вісім комісій, які вже розпочали працю в підготовці Конгресу: адміністративно-організаційна комісія — голова Оля Заверуха, програмова комісія — голова Галя Бонк-Галамай, бенкетова комісія — голова Марія Шкамбара, реєстраційно-верифікаційна комісія — Ярослава Шеремета, пресо-інформаційна комісія — (укр. преса) Іроїда Винницька, (анг. преса) Леся Шимко, мистецько-імпрезова комісія — голова Марія Підкович, комісія визначних гостей — голова Леся Шуст, комісія гостинності — голова Божена Іванусів, редакторка Конгресової книги — Ярослава Зорич.

До кожної комісії входять від трьох до п'яти членів, в разі потреби і більше. На завершення Екзекутиви СФУЖО Управи Складових Організацій які мають організаційні клітини в Торонто, призначили відповідне число своїх членів до праці в комісіях.

Програмова комісія вже намітила ряд тем, що їх у формі панельних дискусій слід обговорити на Конгресі.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій проголошує XXIII з черги літературний конкурс СФУЖО ім. Марусі Бек, фундований цією визначною діячкою від 1959 р., коли відбувся I конкурс з нагоди II Конгресу СФУЖО.

Підсумки XXIII конкурсу будуть проголошені на VI Конгресі СФУЖО, що відбудеться 29 жовтня — 1 листопада ц.р. в Торонті. Тоді буде вручена нагорода, а також відзначення.

Жанр літературного твору — оповідання, новеля і нарис.

Тематика: "Відродження української незалежної держави".

Місце проживання учасника конкурсу: будь-яка країна світу, в тому числі — вперше — Україна та країни колишнього СРСР.

Термін: твір (у трьох копіях), надрукований на машині через два інтервали, розміром до 10-ти сторінок, треба переслати без підпису, з псевдонімом, до 1-го серпня 1992 року на адресу канцелярії СФУЖО:

World Federation of Ukrainian Women's Organization,
P.O.Box 261-Post.Stn. "M" Toronto, Ont., M6S 4T3
Canada

В закритій коверті, що буде відкрита після рішення журі, подати ім'я прізвище і адресу автора.

Склад журі: д-р Наталія Іщук-Пазуняк, д-р Лариса Онишкевич, д-р Леонід Рудницький.

Жанри творів XXIII літературного конкурсу:

Оповідання — невеликий за розміром прозовий твір, темою якого є звичайно одна або більше подій, зв'язаних із життям однієї чи декількох людей. Характери персонажів — зформовані. Майстерність автора полягає в умінні відтворити намічену життєву ситуацію чи особовість персонажів.

Нарис — короткий прозовий твір, метою якого автор ставить зображення переважно дійсної події, обмеженої часом, при чому в нарисі може бути наявною уявність події чи настроїв персонажа.

Новеля — різновид оповідання. Новеля зображує незвичайну життєву подію з несподіваним фіналом. Темою новелі є переживання і настрої персонажа, а не зовнішні події.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

Стефанія Гнатенко

ВИСТАВКА "СИМВОЛИ ОХОРОНИ — УКРАЇНСЬКІ ПИСАНКИ І РУШНИКИ"

З великим успіхом експонувалася ця виставка і саме на неї екскурсії йшли безперервно. Глядачів цікавили писанки, їх символіка, мистецтво вишивання рушників, обрядове печиво. Одночасно з експонуванням виставки були організовані курси вишивання, писанкарства, обрядового печива та виготовлення герданів. Інформація про те, що Український Музей у Нью-Йорку організував курси писанкарства та експонується цікава виставка до Великодніх свят, була поміщена в інформаційному бюлетні "Rotunda" одного з найпрестижніших музеїв в Нью-Йорку — "American Museum of Natural History". Цей бюлетень виходить щомісяця і розрахований для членів, прихильників музею та широкого кола читачів. У бюлетні є інформація про численні лекції, що відбуваються у музеї, та екскурсії, які організовує музей для зацікавлених членів.

24 квітня відвідувачі Українського Музею у Нью-Йорку мали можливість ознайомитися з мистецтвом писанкарства, яке демонстрували кваліфіковані "писанкарки". Куратором цієї виставки та головним ведучим курсів була Любов Волинець. Їй допомагали кваліфіковані майстрині з усіх програм: Лариса і Софія Зелики, Таня Кейс та Ярослав Стасюк.

ДОПОВІДЬ Д-РА МИКОЛИ МУШИНКИ

9 квітня д-р Микола Мушинка із Пряшівщини прочитав у Музеї доповідь на тему "Свидницький музей і його роля в культурному та національному відродженні Пряшівщини". Основною частиною доповіді була розповідь про діяльність українського музею у Свиднику та інших культурних установ, які зберігають та популяризують українську культуру в Чехо-Словаччині. У своїй доповіді він порушив і ширші проблеми українського життя та культури, аналізував сучасні етнічні процеси у Східній Словаччині: мовні проблеми, церковно-конфесійні питання, проблему так званої "русинської самосвідомості". Д-р М. Мушинка привіз із собою п'ятдесят творів видатного українського мистця початку ХХ століття Олекси Новаківського. Виставка експонуватиметься у музеї впродовж літніх місяців. Глядачі матимуть нагоду оглянути твори мистця раннього періоду творчості: малярство, рисунок. Д-р М. Мушинка збирав цю колекцію протягом багатьох років і доніс до сучасного глядача цікаві, досі маловідомі твори мистця.

ВІДГУК В "НЬЮ-ЙОРК ТАЙМСІ" ПРО ВИСТАВКУ, ЩО ЕКСПОНУВАЛАСЯ У МУЗЕЇ

5 березня цього року відгук на виставку "Політичний плякат та карикатура" був на сторінках газети "Нью-Йорк Таймс". Саме ця виставка зацікавила журналістку з найпопулярнішої газети Америки, бо вона передає актуальність подій, що відбуваються останнім часом на Україні.

ВІДВІДУВАЧІ МУЗЕЮ

Щораз більше зростає зацікавлення Музеем та його освітніми програмами. У березні двічі приїжджали групи учнів 10-12 клас відвідати Музей та ознайомитися з мистецтвом писанкарства. Групи прибули здалека: з північно-західньої Кароліни Об'єднання молодих груп Методистської церкви). Інструктори Лариса та Софія Зелики уміло та майстерно передавали бажаним мистецтво писанкарства.

ТРАДИЦІЙНА ВЕСНЯНА ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ

21 червня в будинку д-ра Карла та його дружини Софії Цайнінгерів відбудеться весняна товариська зустріч, яку організовує Комітет Придбання Фондів Управи Українського Музею. У програмі святкової зустрічі будуть демонструватися моделі одягу, виконані Ніною Бих із шовкових тканин, які вона власноручно розписує, а також виставка творів Зенона Онишкевича, відомого мистця з Нью-Йорку. Комітет Придбання Фондів Управи Українського Музею очолює Таня Тершаковець, від адміністрації Музею до комітету входять Дарія Байко, Ліда Гайдучок та Марія Шуст.

ДАРУНКИ ДЛЯ МУЗЕЮ

Після того як закінчилася експозиція виставки творів Михайла Черешньовського, музейна колекція образотворчого мистецтва поповнилася унікальними експонатами, говорячи сухою мовою музейних інвентарних книг, а для відвідувачів — прекрасними творами мистецтва пластики. Це одні з кращих портретів у творчості українського скульптора: портрет Степана Бандери (1948), голова дівчини (1947), два проекти пам'ятника Лесі Українці (у Торонто та Клівленді), проект пам'ятника митрополитові Шептицькому та п'ять медалів і відзнак: медалі о. Григорія Грушки, грецької православної церкви св. Павла, княгині Ольги, Наукового Товариства ім. Шевченка та відзнака з Лесею Українкою.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL. XLIX

JUNE, 1992

Editor: Marta Baczyński

UKRAINIAN FOLK WEDDING: RITUALS AND TRADITIONS

А. Базилевич. Печуть коровай. 1963.

Baking of the korovai. A. Bazylevych. 1963.

One of the most important events in the life of any community anywhere in the world is the creation of a new family. This occasion is marked by a wedding ceremony and according to the custom of the land in which it occurs, it is as elaborate or as simple as tradition dictates.

The numerous important elements of the wedding ceremony in the Ukrainian folk tradition have been formed in the distant past, during the pre-Christian, pagan times. It was then that each significant event in the life of an individual was marked with a definite ritual in order to emphasize its validity and to authenticate its legitimate status. Such rituals were also meant to bring good luck and ward off evil through the offering of sacrifices.

In time the Ukrainian people accepted Christianity yet the ancient traditions were not abandoned. In fact, these traditions continued to play an important role in most holidays and celebrations and were particularly adhered to in the folk wedding.

In a religious ceremony the Christian church unites a man and a woman as husband and wife. In addition to this the Ukrainian people legalized the new status of a married couple with the time honored ancient rituals and traditions that made up the "folk wedding."

Even in the old times many wedding rituals reflected some still more ancient realities which were part of that distant life and mores. As times marched on these rituals became part of tradition, however in many cases their meaning and significance can no longer be fully understood.

О. Кульчицька. Одягають вінок. 1940.
Placing of the wedding wreath. O. Kulchytska. 1940.

The Ukrainian folk wedding is actually a real life drama in three acts: courtship, engagement, wedding. There are several subdivisions in these acts, such as the maiden's eve when wedding wreaths are made, wedding tree decoration, the baking of the *korovai*, the wedding bread, and the ceremony of inviting to the wedding, dressing of the bride, the blessing, seating in the place of honor, the ransom, the bringing of gifts, and others.

The folk wedding drama is very much like an opera or a musical, because every step in the process is accompanied by a song, music, dance or rhythmic gesture.

Although the people faithfully repeated the traditional scenario of the folk wedding ceremony, the passing time nevertheless subjected it to a progressive evolution. Different regions left their own particular imprint on the sequence of events in the ceremony or on other minor details, but for the most part the basics remained intact.

Courtship

When a young man was ready to marry and had decided on the woman of his choice, he would woo her. If she accepted his admiration and attention, the serious courtship rituals would begin.

The young man would find two older men who would act as his emissaries and speak to the girl's father

on his behalf. These men were called "starosty" (the elders) and the role they played was strictly diplomatic in nature. These were people with life's experience behind them, who were well versed in all the ceremonial wedding rites and rituals. Their responsibility was not only to negotiate the marriage deal, but to make sure that all the elements of tradition were properly and sequentially orchestrated. In other words, the "starosty" were the directors of the wedding drama.

As symbols of their position, the "starosty" carried staffs. With a bag filled with bread, salt and a bottle of good whiskey, these courtship diplomats made their way to the house of the girl chosen by the young man, and announced themselves by knocking three times on the door. Even though they may have been acquaintances of the father of the girl, tradition dictated that he make believe they were strangers. The "starosty" then told a strange tale. They said they were from a far away land and came to this part of the country to hunt. They did not find any game, but along the way they met a prince who was on the trail of a marten in the form of a beautiful girl and asked for their help to capture her. The trail of this lovely creature led to this door.

At the end of this fabulous story, the "starosty" asked the father if he was willing to give up his daughter or did she still have to grow a bit. During all this talk, the young man stood beside the door, while the girl tended the hearth, which was the symbol of the family unit which she would be leaving when she gets married. The father then asked his wife and daughter what he should do. This question was but a formality which left the way open for his daughter to respond with in a prescribed ritual. If the girl absolutely disliked the young man, she handed him a pumpkin on a plate. In less dramatic circumstances, she may be more sensitive to his feelings and therefore say that the ritual cloths are not ready yet, or that her father said she is still too young and has to grow some more. But, if the girl was willing, she then reached into her dowry chest and handed to the "starosty" the ritual cloths which she herself had embroidered. These wise diplomats then tied the ritual cloths across their right shoulder and under the left arm, and shared the bread and whiskey with the father. For the young man the girl offered a kerchief for which he paid her by putting some money on a plate. The girl then tied the kerchief to the young man's upper arm or to his belt. When the "starosty" and the young man left the girl's house, the ritual cloths and the kerchief signified to the entire village that a deal has been made and a wedding will soon take place.

The reference to a prince and to hunting in the various prescribed narratives is due to the fact that the wedding traditions reached the peak of their development in the princely era and the common folk yearned for ceremonies akin to those practiced by the royalty. In the hard and mundane existence of an agrarian com-

munity, the life of royalty was looked upon with awe and admiration. The people emulated their royal rulers and assumed the identities and actions of princes in various traditional events.

In ancient times a young woman was usually abducted by the man who wanted to marry her. Only then would the two warring sides, her family and that of her abductor, begin negotiations. When these were completed to everyone's satisfaction she was usually ransomed, married, and peace would be restored. In the folk tradition the memory of these real events of the distant past remained only as a colorful ritual.

As a girl was growing up she was expected to prepare her wedding trousseau which consisted of, among other things, embroidered ritual cloths and shirts. The number of objects or lack of them in a young woman's wedding chest testified to her wealth or poverty, to her industriousness or laziness. Some girls had up to 30 embroidered shirts in their trousseau, a number which sufficiently lasted them all their lives. An important assignment of each young bride was to embroider a shirt for her intended. The wealth of embroidery on the shirt testified to the extent of the girl's love for the young man.

Engagement

The engagement was like a little wedding which brought together the young couple, their parents, brides maids and grooms. Here the ceremony of wooing was repeated again. The rituals in this event served as a rehearsal for the actual wedding. The house was decorated with bunches of rye stalks, placed in the corners. The parents blessed the young couple with bread or bunches of rye stalks. Today, the bride and groom are blessed with an icon.

Holding on to the ends of a ceremonial scarf or a ritual cloth which was in the hands of a "starosta", the young couple were led to the "posad," seat of honor, under the icons. When everyone was seated, the celebration began. There was food and drink, gifts were exchanged and there was dancing.

All along songs were sung which explained the action in the premarriage drama. Many songs described the future fate of the bride-to-be. In the wedding songs of the early Christian era the meeting of the young man and woman is attributed to the intervention of God. In older, archaic songs the couple is compared to the moon and a star.

A very important part of the engagement ceremony is the inspection of the wealth of each of the young people. Much haggling goes on back and forth as to who gets what once they are married.

Preparation to the Wedding

Of paramount importance in the preparatory stage of the wedding ritual was the baking of the *korovai*, the

О. Кульчицька. Плетуть гірлянди. 1940.
Weaving of the garlands. O. Kulchytska. 1940.

wedding bread, as well as all the other appropriate breads for this occasion. At this time the wedding wreaths were made and personal invitations to the wedding were delivered.

A wedding could not take place without a *korovai*. In ancient times this bread was probably offered as a sacrifice to the pagan gods, as well as given to everyone present at the event as a communion in participation in the wedding feast.

The mother of the bride invited other women of the village (must be an uneven number) to come and help with the baking. The participants in this ritual had to be happily married women. All others, such as widows, gossips, unhappy women, etc., were not invited since it was believed that their state may cause a badly baked wedding bread, thus foretelling an unhappy life for the bridal couple.

Each woman who took part in the baking had to bring some ingredient necessary for the *korovai* such as milk, butter, eggs, etc., from her home. When these women were all together, they asked the "starosta" to bless them for the job ahead, washed their hands and donned periwinkle wreaths on their heads. The *starosta*

poured some whiskey into the large dish where the dough was to be mixed. This was to insure that the *korovai* would be filled with happiness. Only then did the women begin their work of kneading, baking and decorating this elaborate wedding bread. Their work was accompanied by songs.

Since the *korovai* embodied magical powers directed expressly at the young couple, the ingredients of this bread also had to come from sources with magical characteristics. The formula for this wedding bread was as follows:

— the water for the *korovai* had to come from seven wells, the flour, which was milled in seven mills had to be poured from seven sacks. The grain from which the flour came had to have been grown in seven fields for a period of seven years. The eggs that were used had to come from seven young, white chickens, the salt from seven wagons, butter had to be made from the milk which stood in seven butter churns in seven different houses. The milk had to come from seven cows.

While working, the *korovai* bakers sang songs asking God's help in this task.

The *korovai* was made up of three parts — the bottom, middle and top. The middle of the bread was circled by a braid made of dough. Coins or eggs were placed in the middle of the *korovai*, and baked in the dough. The top of the wedding bread was decorated with various shapes made of dough — the sun, moon, birds. Acorn and pine cone shapes were also frequently used.

In addition to the *korovai*, other wedding breads were also baked such as the *dyven*, which was a round bread with a hole inside. There was large pine cone shaped bread and many smaller ones, as well as many

dough birds, which were given as gifts to the guests. While the *korovai* was in the oven, the bakers danced with the *starosty* and sang ritual songs to help the wedding bread rise well and bake perfectly.

When the bread was baked, it was cooled and placed on embroidered ritual cloths, then decorated with aromatic herbs and periwinkle. Sometimes the leaves on the periwinkle were gilded and the cones were painted red.

Another important part of the wedding preparation was the "maiden's eve." The modern day "shower" in the United States is a derivation of such an ancient ritual celebrating a young woman's departure from maidenhood. During this event the bride's friends and her mother made a *hiltse* or *vilce*, which was the tree of life. This was a small tree or the top of one, such as a pine, a cherry, or apple. Sometimes such a tree was made of dough. It was then decorated with ribbons, herbs, apples, feathers, nuts and flowers. In some regions candles were attached to the branches and lit. According to ancient myths the life of an individual, his or her future and fate was tied to the tree of life. It was therefore very important to make this tree for the young couple and to decorate it with specific objects which would bring them good luck.

The items used to enhance the tree had various symbolic meanings. Periwinkle signified youth and chastity; sweet basil was the symbol of virginal innocence; stalks of grain meant wealth and life; guelder rose symbolized beauty, innocence, passion; mint was the sign of handsomeness in a man, also the symbol of virginity; hops symbolized a wedding and a worry-free life; rue meant a woman's beauty; apples stood for fertility; red color in ribbons was the symbol of life and good luck.

І. Їжакевич. До вінця. 1893.

The wedding. I. Izhakevych. 1893.

The tree of life decorating ceremony was also accompanied by various songs. First, the blessing of God was invoked. Then the mother of the bride tied the first bunch of flowers on the tree and passed it to the next person who also affixed some symbolic plant or fruit to it, and so on. On the wedding day the decorated tree would be carried by a groom walking ahead of the young couple on the way to church and on the return home.

During the "maiden's eve" wreaths were also made for the bride, the bridesmaids, as well as for the groom and his ushers. The men wore the wreaths attached to their hats. In the past many small wreaths were made for the wedding guests to wear on their wrists.

When the wreaths were complete they were placed on a bread and presented to the parents of the bride. The tradition called for the parents to touch the forehead of their daughter three times with the wreath and to place it on her head, as a rehearsal for the wedding. After this brief ceremony the wreaths were hung under the icons until the wedding day.

When all the preparatory work was finished the bride-to-be with her bridesmaids and the groom-to-be with his ushers walked through the village, house to house, inviting people to their wedding. The bride carried baked cones which she gave to those she invited while saying: "My father asks, my mother and I ask you to come and share bread and salt with us and come to the wedding." This chant-invitation was repeated three times to each person.

After the invitations were delivered, the bride returned home and prepared a gift for the groom — a shirt which she herself had embroidered. The shirt was rolled

into a tube and entwined with periwinkle basil, wheat stalks and red ribbons, then delivered by her bridesmaids to the groom. The decorations had magical powers, because in it the bride included three leaves of periwinkle to insure that he would always love her, sweet basil to keep her beautiful and sweet smelling for him and three stalks of grain for both of them to have a long life and always enjoy a bountiful harvest.

The Wedding Day

Early on the wedding day, the mother and bridesmaids dressed the bride in her wedding finery. For this auspicious occasion the bride had embroidered a beautiful shirt for herself a long time ago and prepared the finest garments.

The most important ritual during the dressing is the unbraiding of the bride's hair. For the last time the bride loosens her hair as a maiden. Varying from region to region, the hair of the bride was decorated in many ways. In some regions the hair was treated with honey and coins were braided into it. In other regions garlic cloves were inserted into the braids. This was to ward off the evil spirits. The bridal wreath made of flowers, herbs and tiny feathers was then placed on her head. As with other details, these wreaths differed from village to village, depending on the local tradition.

During this dressing time many songs were sung by the bridesmaids. The bride had to look sad and to cry for she was about to leave her parents home and go to the house of her husband. The bride was never sure how her new mother-in-law would greet her and treat her, also hence the tears. Every bride had to cry even if

*Коровай, дивень, весільне деревце.
Виконавець Лярыса Зелік. Фото Л. Зелік.*

*Korovai, dyven, tree of life.
Photo: Laryssa Zielyk.*

she was delirious with happiness and knew for a fact that she would be loved and cared for in her new environment. This was tradition. While the bride was crying, her friends sang many songs which told of the parting of daughter and parents. These were rather sad songs.

While the bride was dressing, the groom gathered his ushers and friends and *svitylky*, sisters of the groom who carried lit candles during the wedding ceremony. Together they prepared to fetch the bride.

The groom's group proceeded through the village to the house of the bride. Next to the groom walked a *svitylka*, a younger sister who carried a bread in which a sword, the groom's weapon, decorated with periwinkle and other herbs, was imbedded. In many regions three candles were also lit in the bread. Following the groom came his boyars — ushers, musicians, parents and friends. This procession stopped at the door of the bride's house where mock negotiations were conducted. Finally, the groom was allowed to enter. He was greeted and blessed by the parents and then the entire company began to walk to church.

In the Hutsul region where the bridal couple went to church on horseback, a lovely tradition has remained in practice. While the bride sat on horseback, her mother tied a doughnut to the wrist. Through the hole in the doughnut she looked at the four corners of the world. With each look her mother made a wish. When the bride looked to the east, her mother said: may you be as lucky as the sun; to the west: may you be as beautiful as a star; to the north: may you never know cold or poverty; to the south: may life be peaceful for you, beautiful and warm.

During the marriage ceremony in the church the young couple stood on an embroidered ritual cloth. The bride tried to be quick and step on the ritual cloth before the groom, for then, it was believed she would have the upper hand in their life. Following the church ceremony, the couple and their guests returned to the home of the bride where the celebration feast took place. At times, according to local custom, the couple was separated and wedding celebrations were held in the groom's and bride's home. In the evening the couple was reunited.

The bride's mother greeted the couple at home with bread and salt. Guests threw wheat kernels at the bride and groom as a sign of fertility. The mother then offered the newlyweds a drink of whiskey and led them to their places at the table. The bride sat, but there was no room for the groom. At this point another drama in the wedding saga began. The bride's brother sat in the groom's place, waiting to begin a bargaining session for his sister. When the groom paid the prescribed sum, he was

allowed to sit next to his wife. At the conclusion of these negotiations, the wedding feast began, there was music and dancing.

The distribution of the *korovai* to the wedding guests was a very important part of the celebration. A piece of this wedding bread was offered to everyone present, from the oldest guest to the youngest. As he or she took the offered *korovai*, each guest would put money on the plate or promise a gift such as "cloth, a ewe, a cow, etc." The head usher loudly announced each gift that was offered to the couple and with each announcement both newlyweds would stand up and bow to the giver in gratitude.

Once this ceremony ended, it was time to remove the flowered maiden's wreath from the head of the bride and dress her in a cap or kerchief which finalized her passage from maidenhood to motherhood. This ritual was performed by the bride's mother. First, she unbraided her daughter's hair (in some regions the brother of the bride would cut off her braids) and then covered her head with the appropriate covering. Tradition dictated that the bride remove the cap or kerchief three times to show how difficult it is for her to part with her maiden state. Only after the third time did the bride allow the cap to remain on her head. During this ceremony many sad songs are sung, the bride's friends bid her farewell, for now she had entered a different path of life and assumed the responsibility of creating a family.

All the bride's wealth, particularly her dowry, was packed on a wagon and she and her new husband slowly made their way to his house. There, similar rituals and ceremonies took place. And so it went on, as the folk song goes, the guests "breakfasted till noon, lunched till afternoon and dined until the night, thus filling out the whole week."

The traditions, rituals and customs of the Ukrainian folk wedding are extensive, colorful, beautiful and heartwarming. They mirror a very complex spiritually infused cultural and creative soul of the people.

(The above is a loose translation of an extensive write-up in Ukrainian by Lubow Wolynetz. Additional information for this article was taken from "Traditions tied to folk costumes" Svoboda, October 29, 1977 by Lubow Wolynetz. Curator of The Ukrainian Museum's folk art collection, Ms. Wolynetz is considered an expert in this field. She has lectured and written numerous feature articles on the topic of Ukrainian folk art, traditions and customs.)

English translation by
Marta Baczynsky

CULTURE

IN THE CATSKILL MOUNTAINS

Показ народного одягу у Гантєрі. (Лярыса Зєлик, Люба Волинєць) Фото Л. Зєлик.
Exhibition of folk costumes. Photo: L. Zielyk.

The heart and soul of a people is mirrored in their creativity, in their customs and traditions. This in broad terms is folk culture which is nurtured and enriched by every facet of the human experience — history, religion, social and economic changes. Its preservation and perpetuation indicates the people's pride in their past, and to a great degree ensures their survival for the future.

In the beautiful Catskill Mountains, specifically in Hunter, New York, a Ukrainian summer colony has for several years now participated in a program of music, art and folk crafts which not only entertains and delights, but educates. Founded and headed by Dr. Ihor Sonevtsky, the program is called Music and Art Center of Greene County, it is non-profit, and is supported by membership and public funds from the Greene County Council on the Arts and New York State Council on the Arts.

Each summer the Center sponsors a rich and varied program in classical musical presentations, lectures and poetry readings, as well as an interesting selection of Ukrainian folk crafts courses, workshops and exhibitions. Designed to benefit everyone, children and adults alike, the program enriches the carefree summer months of all who participate in it.

The folk arts program presented by the Center offers an admirable combination of hands-on, visual and vocal participation in such activities as *pysanky*, Ukrainian Easter egg decorating, embroidery, making of *gerdany*, (traditional Ukrainian beaded necklaces), ceramic design, the baking of ritual breads and preparation of traditional Ukrainian foods, as well as folk singing. Also on the agenda are folk art exhibitions featuring objects such as Ukrainian folk costumes, individual embroideries, ceramics and *pysanky*, among others.

The folk crafts courses are efficiently organized by Laryssa Zielyk, a long time summer resident of the area. She engages the expertise of artisans to teach the var-

ious crafts. Both Laryssa Zielyk and her daughter Sofia are instructors in *pysanky* decorating and *gerdany* courses. Sofia also teaches the art of ceramics. Both women exhibit unusual skills and as per one observer, "both are articulate interpreters of their tradition". During the year they participate in The Ukrainian Museum's educational program of folk crafts and workshops. The Museum's annual *pysanky* exhibition includes the beautifully decorated eggs, identifiable as the artistry of Sofia Zielyk.

Jaroslawa Stasiuk is an expert baker and chef whose masterful way with yeast dough results in Ukrainian ritual breads such as *pasky* (Easter breads), *kolachi* (Christmas breads), *korovaii* (wedding breads). She teaches the traditional food course sponsored by the Center during the summer. In the spring and winter season Jaroslawa Stasiuk is an instructor of a similar course at The Ukrainian Museum. Folk music tradition is also perpetuated by the Center, which engages Natalia Sonevtsky to teach Ukrainian folk songs to children and adults. The very popular embroidery course is taught by Lubow Wolynetz, an expert embroiderer, who has recently conducted a similar course for members of the Embroiderers Guild.

The folk art program also presents cultural events, organized by Laryssa Zielyk, with the support and help of numerous individuals from the summer community. For example, last year's event offered a presentation of Ukrainian folk costumes, featuring live models.

With objects borrowed from private individuals or from Ukrainian museums (The Ukrainian Museum, the Stamford Diocesan Museum), the Center also mounts exhibitions of Ukrainian folk art, which are organized by Lubow Wolynetz, the curator of the folk art collection at The Ukrainian Museum. Though small due to the limited space, the exhibitions are professionally rendered and always presented in an aesthetically pleasing manner.

Наше харчування

Червень — це місяць весіль і тому, на бажання читачок, подаємо ще декілька приписів на торти.

ТОРТ З МИГДАЛЮ З КАВОВОЮ МАСОЮ

КОРЖ I

7 жовтків

1 горнятко цукру + 1 конверта ванільового цукру

шкурка з цитрини

піна з 7-ми білків

1/2 фунта втертого в лушпинці мигдалю

2 ложки тертої булки

КОРЖ II

піна з 10-ти білків

1/2 фунта спареного, зрум'яненого і змеленого мигдалю

1 горнятко цукру + 1 конверта ванільового цукру

1 ложка борошна (муки)

шкурка з помаранчі

МАСА

4 жовтки

3/4 коробки вбитого масла (whipped butter) кімнатної температури

6-7 ложок цукрової мучки

10 сухих бішкoptів, змелених

8 ложок міцної кави (1/4 горнятка гаярчої води і 5 ложечок порошкової кави)

На корж I втерти жовтки з цукром, вбити білки на густу піну і додавати до жовтків на череміну з меленим мигдалем. Додати цитринову шкурку, змішати. Пекти в тортівниці 10 інчів у промірі, вистеленій восковим папером і добре намащеними берегами. Піч нагріти до 375°, пекти 35 хвилин.

На корж II вбити піну з білків, досипаючи потроху цукор. Змішати з меленим мигдалем, борошном і помаранчевою шкуркою. Пекти в температурі 350° — 40 хвилин. Як зовсім простигне, перерізати корж надвоє.

НА МАСУ:

До верхньої частини подвійного посуду (double boiler) вбити жовтки і змішати з цукром, додати розпущену каву і постійно мішаючи, варити над кип'ячою водою аж почне густішати. Зняти з вогню і ще трохи мішати. Додати змелені бішкoptи, змішати. В мисці вбити масло на крем і змішати з простиглою масою, щоб була одноціла.

Перекладати: на низ половина коржа II, половина маси, корж I, половина маси і знову половина коржа II.

Склиця шоколядова: 9 унцій шоколяду розпустити і додати 1/2 горнятка міцної кави. Мішати різко і вилити на торт.

ТОРТ ПОМАРАНЧЕВИЙ

2 великі помаранчі, без кісток

8 великих яєць (extra large)

1 1/4 горнятка цукру

3/4 горнятка борошна (муки) (cake flour)

1 горнятко змеленого без лушпинки мигдалю

1/4 горнятка води

1/4 горнятка помаранчевого лікеру (grand manier)

1 1/2 горнятка морелевого джему (apricot preserve)

8 ложок (1 кістка) масла

1/2 горнятка цукрової мучки

1 ложечка ванільової есенції

1 горнятко зрум'янених, змелених ліскових горіхів

1/4 горнятка вершків (heavy cream)

2 помаранчі без шкурки, тоненько нарізані в кружальця

1 1/2 ложечки желатини без смаку

2 1/2 ложки помаранчевого соку

1/2 ложки коньяку

Вистелити дві тортівниці (10 інчів у промірі) пергаменовим папером (freezer paper), добре намащеним. Боки теж треба натовстити і посипати борошном. Обмити дві помаранчі, нарізати їх в куски і змолоти разом зі шкуркою в F, P, або на електричному змішувачі (blender). У великій мисці вбити жовток з 1-им горнятком цукру, щоб кількість подвоїлася, і додати змелені помаранчі. Окремо вбити піну з білків і частинами додавати до жовтків на зміну зі змеленим мигдалем і борошном. Добре змішати і налити до двох тортівниць. Пекти в температурі 350° — 20 хвилин, знизити температуру до 325° і пекти ще 20 хвилин. Коли трохи простигне, зняти береги тортівниць, а коли буде холодне, обернути і зняти пергаменовий папір. Другого дня перерізати коржі наполовину. В малій ринці змішати цукор з водою і заварити. Зняти з вогню і додати лікер, вистудити.

Оба коржі переложити 1 горнятком морелевого джему, який скропити сиропом з лікером. Приготувати масу: в мисці спінити масло з цукровою мучкою, додати ванільову есенцію, мелені ліскові горіхи і вершки. Вбивати на одноцілу масу, якою смарувати переложений джемом корж і на це наложити такий самий другий. Легко притиснути разом. Покласти торт на підставку. Зверху накласти тоненько нарізані помаранчі, щоб цілий торт був покритий.

Розпустити желатину в помаранчевому соку. Загріти решту (1/2 горнятка) морелевого джему. Додати коньяк і змішати з желатиною. Посмарувати тим торт, покритий помаранчами, і з боків. Вкласти до холодильника на ніч.

КОМПОТ З ЯБЛУК

2 фунти яблук

2 горнятка води

1/2 горнятка цукру

по куску ванілії і цинnamону

шкурка з цитрини.

Варити воду з цукром і спеціями 1/2 години. Обібрати і нарізати на частинки яблука, негайно накрити посуд і загасити вогонь. Залишити на 1/2 години. Яблука будуть м'які, але не розварені.

ХРОНІКА ОКРУГ

ОКРУГА ДІТРОЙТ

ХРОНІКА ЗА 1991 Р.

ОКРУГА МАЄ 11 ВІДДІЛІВ З 342 ЧЛЕНКАМИ.

Відділ	Місцевість	Голова
5-ий	Дітройт	Павлина Будзол
23-ий	Дітройт	Уляна Мерек
26-ий	Гемтремк	Віра Гнатюк
45-ий	Воррен	д-р Марія Балтарович
50-ий	Ен Арбор	А. Васишлин
53-ий	Воррен	Оля Мовчан-Іваницька
58-ий	Дірборн	Марселина Хом'як
63-ий	Дітройт-Воррен	Ольга Гриньків
76-ий	Воррен	Лідія Колодчин
81-ий	Дітройт	Олена Лісківська
115-ий	Воррен	немає звіту

Голова Округної Управи — Наталія Гевко.

ПРАЦЯ ПО ВІДДІЛАХ:

5-ИЙ ВІДДІЛ має 55 членок. Організував курс роблення герданів, який провадила Марія Зубаль (63-ий Відділ). Було 13 курсанток.

Культурно-освітня референтура. На сходинах були відчитані реферати: "Союз Українок у Львові", "Як дійшло до створення українського національного гимну", "Перше листопада 1918 р.", "Дороговказ майбутнім поколінням", "Смерть Митр. Андрея Шептицького і старання про канонізацію" та ряд віршів. До Українського Музею вислано 37 ручних робіток і 100 дол.

Господарська референтура провела курс домашнього печива (Емілія Ониськів) і продаж печива на потреби Відділу.

26-ИЙ ВІДДІЛ має 42 членки. Голова виконує працю деяких референтур. Відзначено святочним обідом довголітню голову Катерину Кобасу, на який запрошено гостей з Округи і громадянство.

Суспільна опіка відвідує старших членок, висилає картки з побажаннями і допомагає в потребі морально та матеріально. Вислано посмертну згадку до "Нашого Життя" про Ольгу Бабій. Відділ має тільки 12 передплатниць "Нашого Життя".

23-ИЙ ВІДДІЛ має 36 членок. Відбулися: Святвечір, сходини в пам'ять Ольги Басараб, панахиди за померлих членок і героїнь, свято День Матері. По кожному святі були прийняття-полуденки.

Культурно-освітня референтура підготовляє реферати, відповідно до запланованих сходин, які читає Анастасія Стецько. Відділ є членом Українського Музею, бере участь в імпрезах Округи.

Господарська референтка дбає про перекуски і підготує обіди.

45-ИЙ ВІДДІЛ має 37 членок.

Організаційна референтура: 9 членок входять до Округної Управи. Відділ відбуває сходини кожного місяця, організував і спонсорував концерт Таїси Богданської в пам'ять членки Відділу Марти Тарнавської. Брав участь у підготовці річниці придбання домівки СУА (програму підготувала Марта Шехович). Відділ виконує всі доручення Округної Управи і Екзекутиви СУА.

Культурно-освітня референтура. Організувала доповідь про О. Басараб, Олену Телігу та інших героїнь (М. Кізіма), доповідь проф. Росіті, сходини, присвячені проголошенню самостійності України (Д. Конюх), в пам'ять Митр. Шептицького (І. Тарнавська, яка теж підготувляла концерт Т. Богданської), доповідь М. Гарасевич про Олеся Гончара. Відділ був ініціатором вшанування д-р Марії Бек у зв'язку з уведенням її в "Палату Слави" в Ленсінг, Мі. Про враження з поїздки до Львова на Великдень розповіла І. Тарнавська.

Імпрезова референтура провела пікнік на оселі Діброва.

Референтура суспільної опіки провела акцію на "Поміч Україні" — збірку ліків, вітамінів, сухих овочів для дітей Чорнобиля (М. Цап і М. Кізіма). Займається допомогою Україні, українцям у Польщі, Аргентині. Підтримує стипендійну акцію СУА.

Референтка І. Тарнавська дописує до української преси про діяльність Відділу.

Господарська референтка Л. Патерин приготувала різдвяний базар, а також перекуски на сходини Округної Управи.

50-ИЙ ВІДДІЛ ІМ. КН. ОЛЬГИ має 20 членок, дві входять до Округної Управи.

Культурно-освітня референтура. На її рахунок реферат про композитора Нижанківського (Ліда Соє), а піаністка зі Львова Шеснюк відіграла його твір, доповідь "Великодні традиції в Україні" (Надія Стрихар). 5 травня Відділ відзначив своє 25-ліття в домі А. Василичин, на яке запрошено гостей з Округи. Розвагову програму з участю хору членок підготувала Л. Соє при фортепіановому супроводі Лесі Урбанської-Фіцай. Про "Початки праці Відділу" на весело розповіла Ася Гумецька. Відбувся вечір з Ніною Крюковою (в домі Н. Стрихар), яка розповіла про підготовку до референдуму. Влаштовано вечір, присвячений С. Цетенкові, добродієві Відділу.

Стипендію акцією займається К. Рижій. Відділ спонсорує одного студента, а Олена Панчак — дві стипендії в Бразилії.

Пресова референтка О. Панчак пише про діяльність Відділу, звіти і хроніку. Відділ має 100% передплату "Нашого Життя".

Референтура суспільної опіки влаштувала прийняття для д-ра Я. Грицака, який виголосив доповідь "Відзначення проголошення самостійної України 24 серпня 1991 р.". Проведено збірку для допомоги його дітям, а також збірку одягу та харчів для родин професорів з України, які відвідують Мічігенський університет. Висилкою книжок зайнялися А. Гумецька, Л. Чапельська і С. Рогач.

Господарська референтура займалася приготуванням полуденку на Округному з'їзді.

53-ИЙ ВІДДІЛ ІМ. СОЛОМІЇ КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ має 35 членок, відбув 9 сходин. 3 членки входять до Округної Управи.

Культурно-освітня референтура. Різдвяна зустріч з членками. Відео про Івана Дем'янюка. Курс роблення вінків (Керен Дуда). Реферат про харчування і напругу (Джуді Шікі). Військовий виряд до Савдійської Арабії (Міке Савка). Курс роблення декорацій з тіста на короваї (Рома Тобілянська). Курс каліграфії (В. Кзерка). Ідеї проведення вакацій (Тамара Куропась).

Імпрезова референтура. Продаж намиста і експонатів на різдвяний базар. Два великодні базари в Юніверсал Мол і в церкві св. Йосафата.

Пресова референтка дописує про працю Відділу до бюлетенів та виготовляє звіти і хроніку.

Хронікарка збирає повідомлення з різних ділянок зацікавлення.

Виховна референтура провадить світличку, де є 11 дітей.

Референтка суспільної опіки відвідує хворих, працює згідно з дорученнями Головної Управи.

58-ИЙ ВІДДІЛ ІМ. ОЛЕНИ ТЕЛІГИ має 28 членок. Відбув 9 сходин. Соєня Гейзен є другою заступницею голови Округної Управи. Відділ влаштував такі імпрези: зустріч Нового Року (програму приготувала Оля Соловій), писання і показ писанок у Грос Пойнт Вор Меморіал (Ірена Торранс). 110 дітей і дорослих вчилися писати писанки. Відділ взяв участь у підготовці 65-ліття СУА і хрищення новозаснованого 115-го Відділу. Навесні влаштовано полуденок з л'ютерією, а також літній пікнік в городі Українського Села, приготував закуски.

Суспільна опіка включилася в заплановану Округною Управою, допомогу дітям Чорнобиля.

63-ИЙ ВІДДІЛ ІМ. СОФІЇ РУСОВОЇ має 45 членок. Відділ відбув 8 сходин, на яких читаються реферати та вірші. Прочитано резолюції мітингу жінок України. Відзначено День Матері відповідною програмою, прочитано реферат про Митр. Шептицького і листопадовий чин, про справи Патріярхату та інше.

Суспільна опіка відвідує хворих в домах і притулках, пише картки.

Пресова референтка Марія Зубаль дописує до української преси, виготовляє звіти та хроніку.

Датки Відділу: на Український Музей, Пресовий Фонд "Нашого Життя", допомога дітям Чорнобиля, пачки до Бразилії. До крамнички Українського Музею здав кераміку і серветку, що має 70 років.

Господарська референтка приготував закуски на сходини Відділу.

76-ИЙ ВІДДІЛ ІМ. НАТАЛІЇ КОБРІНСЬКОЇ має 38 членок.

Відділ влаштував зустріч з новою еміграцією з України, яку пов'язано з Шевченківськими роковинами (Ксеєня Кучер). Відбулася "вишивана" дитяча забава зі сценкою "Забавки Марусі" укладу М. Бараник, яку підготували І. Прийма і К. Кучер. Голова заплянувала нові почини: коляду на допомогу Україні, у зв'язку з війною проти Іраку членки виготовляли жовті кокарди і продавали їх.

Культурно-освітня референтура влаштувала виставку народного мистецтва у школі Шелбі Товншіп. Відділ мав прогулянку до історичного баварського містечка Франкенмут, літній пікнік на Діброві. В листопаді відбулася дитяча "вишивана" забава зі сценкою "Чи не найкраще місце у світі?" — виступ дітей світлички.

Суспільна опіка. Відвідує старших, висилає побажання, опікується в разі потреби. Відділ збирав уживані речі і харчі до пачок для жертв Чорнобиля.

Виховна референтура провадить світличку (І. Прийма).

Пресова референтка Рома Дигдало дописує до "Нашого Життя" і до місцевої преси, приготував звіти і хроніку.

Господарська референтура приготував буфети на пікнік, зустрічі і на "вишивану" дитячу забаву (М. Василькевич і М. Кальба).

81-ИЙ ВІДДІЛ ІМ. ОЛЕНИ СТЕПАНІВ має 19 членок. Відділ влаштував виставки для показових лекцій в американських бібліотеках для старших віком.

Мистецька референтура. Голова і О. Папіж відповідають за мистецькі виставки для Дітройтської Округи з багатою збіркою ляльок в народних та історичних одягах. Виставки з тематикою, відповідно до пори року й історичних дат.

Культурно-освітня референтура влаштувала зустріч з гостю з Києва Світланною Ноженко, співпрацівницею музею історії України.

Господарська референтура влаштувала пікнік на Діброві для здобуття фінансів. Приготувала перекуску на зустріч з С. Ноженко. О. Папіж спонсорує 2 стипендії до Бразилії і одну в Україну.

Пресова референтка О. Лісківська приготував звіти, хроніку і статті до української преси.

Хроніку приготувала

Олена Панчак,
пресова референтка Округної Управи

КОНФЕРЕНЦІЯ СУА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Культурно-освітня референтура Округної Управи СУА у Філядельфії влаштувала у неділю, 8 березня, конференцію, а потім концерт для відзначення 50-річчя смерті української письменниці Ольги Кобилянської.

Конференцію відкрила голова Округу Марія Одежинська. Вона привітала присутніх і передала слово культурно-освітній референтці Округу Вірі Кліш. Темою її доповіді були "Напрявні культурно-освітньої праці у світлі змін в Україні". Вона запропонувала культурно-освітнім референткам відділів дещо змінити дотеперішню працю. Плекання української мови завжди було важливе, а тепер особливо. Дуже важливою справою є підтримувати контакти з родиною та знайомими в Україні, зокрема з молодими людьми: писати листи або відвідувати рідних в Україні. В Україні видають багато часописів, і відділи повинні підтримати українську пресу, передплачувати газети та журнали. З України приїжджає до Америки багато визначних людей та молоді, і відділи повинні запрошувати їх на свої сходини, слухати їх розповіді, ділитися з ними своїми думками.

Важливою справою є співпраця і зв'язки з новими жіночими організаціями, зокрема зі Союзом Українок, а також з іншими організаціями, наприклад, з Товариством української мови.

Другою доповідачкою була Марта Тарнавська — письменниця. Вона тепер працює заступником директора для справ міжнародного права в юридичній бібліотеці Пенсильванського університету. Її доповідь була "Журнали в Україні". На основі каталогів Камкіна й інших книгопродавців подала характеристику журналів і деякі статистичні дані. Газети і журнали є республіканського, обласного та місцевого характеру. Наприклад, органом Верховної Ради України є "Народна газета", тижневик "Літературна Україна" — орган Спілки письменників України, журнал "Дзвін" видає Львівське відділення Спілки письменників України. Місцевого характеру є "Вечірній Київ".

Третьою доповідачкою була Марія Одежинська. Її тема була "Зорово-звукові матеріали" — касети на Video. Нині дуже популярними стали касети, зміст яких є різного характеру: розвагові, про сучасні події, казки, літературні тощо. Їх можна купити (продавці оголошуються у "Свободі" й інших газетах) або позичити в українських бібліотеках. Відділи повинні поцікавитися тими касетами і висвітлювати їх на сходинах. Коли нема для того телевізії і VCR в домі, де відбуваються сходини, такий показ можна

влаштувати у приватних домах членок або попроситися в гості до знайомих. Дуже поручається касета "Всеукраїнський референдум" Іриней Юрчука. Вона повинна бути в кожній українській хаті, бо це пам'ятка історичної ваги.

Потім виступила Софія Геврик — голова 67-го Відділу СУА у Філядельфії. Її доповідь називалася "Збереження спадщини". Головним мотивом доповіді була потреба дбати про Український Музей в Нью-Йорку. Вона підтвердила, що придбання Союзом Українок Українського Музею 15 років тому цілком виправдало себе. Цей музей є тепер великою "принадою" для мистців в Україні: вони влаштовують тут виставки своїх творів, знайомляться з творами західного світу і взагалі це є місце зустрічі з українською і американською публікою. Доповідачка згадала про музей діяспори в Києві, який збирає старі українські книжки, видані діяспором, і закликала союзнянок висилати туди книжки, включно з букварями та іншими шкільними підручниками.

Після рефератів відбулася дискусія, в якій виступило багато присутніх. На закінчення цієї цікавої конференції голова Округу Марія Одежинська запросила всіх на обід, який приготували союзнянки, зокрема Іванка Луцишин, а гостила секретарка Округу Тамара Рац.

Після обіду відбувся концерт для вшанування однієї з найбільших українських письменниць — бучковинки Ольги Кобилянської для відзначення 50-річчя від дня її смерті. Публіку, яка прийшла на цей концерт, привітала Марія Одежинська і передала далі провадження цією імпрезою Вірі Кліш. Вона попросила до слова проф. Елеонору Карпинич-Адамс, яка познайомила присутніх з головною доповідачкою Оксаною Забужко. Вона — поетеса і професор Київського університету, а тепер професор-гість Пенсильванського стейтового університету. Гостя з України виголосила доповідь про Ольгу Кобилянську. У своєму слові О. Забужко протиставила Кобилянську Лесі Українці: якщо твори Лесі Українки порівнювали з творами сильних характером мужчин, то Ольга Кобилянська була уособленням жіночості. У своїх творах вона описувала жіночі почуття та переживання. У мистецькій частині виступила піаністка Ірина Пелех-Зварич, яка відіграла кілька творів, а Марта Сенишин прочитала уривок з повісті Ольги Кобилянської "Царівна". На закінчення союзнянки гостили присутніх кавою і солодким. Всі розходилися додому з приємним почуттям.

Лідія Дяченко

12-ИЙ ВІДДІЛ СУА У КЛІВЛЕНДІ СВЯТКУЄ 25-ЛІТТЯ

Вісім інчів снігу і холодний зимовий вітер не перешкодили українсько-американській публіці відзначити 25-літній ювілей 12-го Відділу СУА ім. Олени Пчілки у Клівленді. Це свято відзначено 22-го березня концертом талановитого 17-літнього піаніста-українця, студента Клівлендського музичного інституту Алекса Слободяника. Дохід з концерту в сумі 2.000 дол. Відділ пожертвував на медичний фонд Чорнобиля.

12-ий Відділ СУА був заснований 19 березня 1967 р. групою молодих жінок, які хотіли ознайомити американське середовище з українською спадщиною і традиціями. Цього року відзначаємо 25-ті роковини різноманітної діяльності Відділу. Багато зусиль було присвячено харитативній допомозі, справам зовнішніх зв'язків з українським світом, нашому шкільництву. Немало уваги приділено також допомозі нашим культурним інституціям і популяризації української літератури та мистецтва. Після нуклеарної катастрофи в Чорнобилі 6 років тому, за найголовніше завдання Відділ поставив собі медичну допомогу дітям — жертвам катастрофи. Періодично проводяться грошові збірки і влаштовуються імпрези, дохід з яких призначений на цей медичний фонд.

Програма молодого піаніста складалася з творів світових — Баха, Шопена, Прокоф'єва — та визначних українських композиторів — Лисенка, Лятошинського і Скорика.

Про виступ А. Слободяника 22 березня Роберт Фінн, музичний критик місцевої газети "Плейн Ділер", писав: "Молодий чоловік зробив глибоке враження своїми досягненнями — він виявив велику техніку і багато романтичного почуття. Він також показав справжнє зрозуміння мрійника, що є незвичним у молодих людей. У Ляро Шопена він створив чудову

мелодійну лінію. Доречним і цікавим було також те, що А. Слободяник включив у свою програму декілька творів українських композиторів, невідомих в цій країні. Журлива і ніжно піаністична Баркароля Миколи Лисенка з XIX століття, імпресіоністична музика Бориса Лятошинського, що трохи нагадує Дебюсі з XX століття, і твори сучасного композитора Мирослава Скорика — дещо змодернізована гармонізація народної теми".

Після концерту відбулося відзначення ювілею Відділу.

Лідія Вирста привітала присутніх і представила членок 12-го Відділу, Іванна Шкарупа, голова Окружної Управи СУА в Огайо, привітала Відділ від імені Головної Управи і вручила грамоту Дорі Сторожинській, голові Відділу. Висловлюючи подяку І. Шкарупі, Д. Сторожинська пригадала, що якраз 22 березня, 150 років тому, народився найвидатніший український композитор Микола Лисенко, твір якого був виконаний на концерті.

З привітальним словом виступив голова УЗО міста Клівленду м'р Василь Ліщинецький. Він похвалив Відділ за його працю, особливо за діяльність на культурній ниві. В. Ліщинецький сказав, що майже всі членки 12-го Відділу покинули Україну ще дітьми, але любов до рідного краю дала їм поштовх до невтомної праці на користь українського народу. Через цю любов вони стали зразковими американськими громадянами і добрими християнами.

На закінчення було влаштоване маленьке прийняття, на якому присутні мали нагоду зустрітися з молодим мистцем.

Едіта Морозинська,
пресова референтка

ХРИСТИНИ 56-ГО ВІДДІЛУ СУА В НОРТ ПОРТІ

*Христини 56-го Відділу СУА в Норт Порт, Флориди. Зліва: Марія Наваринська, Марія Савчак, о. д-р Іван Тиливський, Митрофорний протопресвітер о. Т. Форостій, Ірина Ракуш, Надя Іванчук, Марія Лисогір.
Christening celebration of branch 56 in North Port, Florida.*

24 лютого 1991 р. з ініціативи Марії Наваринської в Норт Порті, Флориди, постав новий, 56-ий Відділ СУА.

Наш бенкет-христини відбувся 25 січня ц.р. в залі Українського релігійного і культурного осередку ім. св. Андрія. При акомпаньяменті пісні "О Україно, о люба ненько" 36 членок вмаршували двома колонами, а перед вели дві куми: Марія Лисогір з 72-го Відділу в Нью-Йорку й Ірина Ракуш з 17-го Відділу в Маямі. Леся Петрик-Дука несла вінок — символ продовження діяльності Союзу Українок.

Наше свято звеличала своєю присутністю голова СУА Марія Савчак, за що ми їй дуже вдячні. Голова комітету бенкету Ніля Стецьків представила по черзі всіх членок, а М. Савчак привіталася з кожною особисто. Отець д-р І. Тиливський почав свято молитвою, а М. Савчак виголосила головну доповідь, в якій подала вичерпні дані про діяльність СУА, нашої найстаршої жіночої організації. Вона теж "охрестила" наш Відділ числом 56 і затвердила наш вибір патрон-

ки (Мілени Рудницької) грамотою. Д-р Анна Самофал виголосила слово про М. Рудницьку, зібравши цінні інформації про цю справді виняткову суспільну діячку, парламентаристку і письменницю, 100-ліття з дня народження якої відзначаємо в цьому році.

Обід, приготований членками під проводом Лесі Яськів і Анни Павлів-Маряні, почався відспіванням "Многая літа" новоствореному Відділові. Під час обіду Ніля Стецьків подала дещо з веселого "союзанського мішка" — для кращого травлення. Були усні і письмові привіти від організацій, відділів СУА і приватних осіб. Голова Відділу М. Наваринська подякувала всім за участь, допомогу і передала чек на 1.000 доларів голові СУА М. Савчак на фонд Чорнобиля.

Митрофорний протопресвітер о. Т. Форостій закінчив наше свято молитвою, а присутні відспівали "Ще не вмерла Україна".

Ніля Стецьків
пресова референтка

НАША "СВІТЛИЧКА"

Шостий відділ Союзу Українок Америки ім. Наталії Кобринської в Чикаго, Ілліной, уже вісім років провадить садочок "Світличка". Садочок — для дітей 3-5 років, які розуміють і говорять по-українському. Уся програма суто українського спрямування.

Дітей буває 25-40. Садочок діє двічі на тиждень: у понеділок і середу, або у вівторок і четвер, по три години. Чотири роки провадить садочок професійна вчителька музики Марійка Карасевич. Цього року є ще дві помічниці-мами: Марта Прочко та Богданна Коцко. Завжди хтось з батьків чергує і допомагає.

Для дітей плянуються цікаві прогульки та гутірки. За час моєї праці діти відвідали зоопарк, пожежну станцію, ознайомилися з домашніми тваринами. В гутірках брали участь д-ри Дикун і Демусь, дентист Андрій Вишницький, медсестра Іванка Сенік і поліціант Андрій Дурбак. Ці зустрічі були добрими нагодами для знайомства з українськими професіоналами, які часто допомагають у потребі.

Однак дві імпрези є особливими для садочка: костюмова забава та закінчення шкільного року. Осіння костюмова забава призначена зібрати фонди

для праці садочка. Звичайно допомагають всі союзники: печивом, солодощами, працею, участю в забаві. Минулого року забава була особливо успішна.

6 червня відбудеться закінчення шкільного року

з роздачею грамот тим дітям, які вже відходять з садочка. Діти підготовляють короткий виступ, а родичі — солодку "несподіванку".

I. С.

"ЧАЙОЧОК" 106-ГО ВІДДІЛУ СУА

Заходом 106-го Відділу СУА у Гартфорд, Конн., 23 лютого відбулася приємна, інтимна імпреза, яку ми назвали "Чайочок".

Голова Відділу Галина Балабан і її чоловік Зенон радо відпустили на цю імпрезу свою чудову хату, розташовану, мов хутір, між садами. День був вимріяний — надзвичайно теплий і соняшний. Коло 2.30 по полудні почали з'їжджатися членки Відділу. Кожна приносила повну тарілку чи миску і незабаром господині Анна Покора і Маруся Швець вміло розставили на столах всякі лакоминки: приставки, вино, овочі, солодке, очікуючи запрошених гостей.

Метою імпрези було ознайомити молодих жінок Гартфорду і околиць з працею СУА і заохотити їх до членства. Кілька тижнів перед імпрезою голова і окремі членки склали список жінок, яким організаційна референтка Мелянія Кузьма вислала особисті запрошення.

Почали з'їжджатися гості, і коло третьої години хата була повна гамору, сміху і приємної розмови.

Виявилось, що семеро жінок з групи запрошених приїхали з України на постійне проживання протягом минулих двох-трьох років, а Віра Скопляк приїхала з чоловіком і двома синами місяць тому. Всі вони виявили захоплення працею СУА і дивувалися, що членки Відділу, які переважно народилися в Німеччині, Америці чи Канаді, так добре говорять по-українськи.

Після перекуски усі зібралися у великій соняшній вітальні, прикрашеній образами, керамікою, пам'ятками старовини, привезеними господарями з України. Тут голова Відділу Галина Балабан офіційно привітала всіх і познайомила, а потім розповіла в деталях про працю Відділу, про великі досягнення Централі СУА у харитативній праці для загального добра українців у цілому світі. Вона заохотила гостей вступити в члени Відділу, звернувшись до нових емігрантів: "Ми тут, в Америці, потребуємо нового духу, що його ви привезли з вільної України. Починаємо нав'язувати контакти з відділами СУ в Україні і нам потрібна ваша допомога".

106-ий Відділ плянує в цьому році ще більше активізувати свою працю, а дохід з імпрез, як завжди, призначений на допомогіві цілі. Плянуємо провести великодній базар (у квітні), показ історичної новітньої моди України (у вересні), "вишивані вечери" (у жовтні) та різдвяний базар у грудні).

Чотири жінки виповнили членські заяви відразу, а інші вирішили ще подумати. Надіємося на позитивний вислід.

При каві, чаю і солодкому відбувалися дальші приємні, цікаві розмови. Імпреза вдалася чудово, присутні обмінялися адресами, запевняючи, що будуть надалі підтримувати контакти і співпрацювати для добра суспільства.

Мелянія Кузьма,
організаційна референтка

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ПОЖЕРТВИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

2,000.00 дол. — Борис Галаган;
по 1,000.00 дол. — АТ і Т Фондація, дорівнюючи по-
жертву Володимира і Катерини Воловодюків, Осип і Сте-
фанія Порайки;
500.00 дол. — Роман і Ніна Ільницькі;
300.00 дол. — Корнель і Емілія Дзюби;
250.00 дол. — Роман і Марія Тершаковець-Гавриляк;
200.00 дол. — Ярослав і Надія Бігуни;
100.00 дол. — д-р А.Р. Стрільбицький;
по **50.00 дол.** — д-р Аркадія Коцибала, Михайло і
Теодозія Депутати, Богдан і Любомира Кутні, Ярослав і
Марія Тимочки
25.00 дол. — Марія Струк;
20.00 дол. — Юрій і Оксана Мельниковичі,
15.00 дол. — Ірена Балута;
5.00 дол. — Мирослава Белей.

ДАТКИ НА МУЗЕЙ

1,000.00 дол. — д-р Олег і д-р Іванна Ратичі;
250.00 дол. — д-р Андрій Мацюрк з дружиною;
по **100.00 дол.** — д-р Богдан і Іванна Целевичі, Марко і
д-р Адріана Бахи, Юрій і Христина Савицькі, Олександр й
Ірена Ховайли, Ярослава І. Пацлавська, Гелен Кастл, Наталія
Бачинська;
75.00 дол. — Мері Душник;
по **50.00 дол.** — Володимир і Олена Шиприкевичі, Роман
і Марія Тершаківці на колективний фонд, Оксана Поритко,
д-р Іван і Наталія Макаревичі, Микола Савчин, Роман
Каплистий, Володимир і Катерина Воловодюки, Наталія
Коропецька, д-р Леонід Мостович, Роман Рак;
40.00 дол. — Наталія Канюга;
30.00 дол. — Юрій Кравець, Володимир і Гедвіка Че-
ревки, Стефан і Ольга Крижанівські;
по **25.00 дол.** — Лідія Яців, Анна Чебіняк, Євген і Євгенія
Івашківі, Олена Шиприкевич, Герміна Суховерська, Ми-
рослава Савчак, Лев й Ірина Кушніри, Іванна Мачай, Марія
Каплиста, Джіні Батка, Юрій і Оксана Храневичі, Стефан
Гук, д-р Осип Данко, Петро й Іванна Ганкевичі, Стефан
Закамарок, Юрій і Зоряна Ставничі, Петро і Марія Кондрати,
Люба Галібей;
по **20.00 дол.** — Мартин Панько, Катерина Клаф, д-р
Роман і Марія Марківі, Олександр Кобаса, Леонід і Ва-
лентина Пахолюки, Гелена Кузьмінська, М. і Г. Гелемеї, Іва
Лісікевич, Теодозія Брикавич, Володимир Снігуровський,
Олександр Якубович, Григорій і Тереза Божики;
по **15.00 дол.** — Віра Кліщ, Євгенія Рубчак, Стефан і
Стефані Покори;
13.00 дол. — Оліян Бачинський;
по **10.00 дол.** — Марія Нестерчук, Кость Гречак, Михайло
Пінкавич, Микола Хом'як, Володимир Майович, Стефан і
Гелена Волянські, Михайло і Аліція Ортинські, Мері За-
харків, Євгенія Ратич, Валентина Когут, Анна Грицковян,
Іван Петро Гарбера, Софія Петеш, Ярослав Яцковський,
Христина Попович, Володимир Дзівак, Налина Бодарева,
Анна Е. Еттел, Петро й Ірена Твердохліби, Донна Яворська,
Олександр Михайлюк, Андрій Стахнів, Марія Купчинська,

Марія Бартошевич, Роман і Віра Хапутавичі, Марія Нестор-
чук;

по **5.00 дол.** — Ярослав Клим, Мері Яциняк, Маріта
Давнс, Євгенія Цимбала, Константин Степовий, Іван Стефан
Запряла.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Вшановуючи світлу пам'ять **Роми Мицик, Ксені Ко-
вальчук, д-ра Романа Осінчука та Лідії Савойки**, складаю
100.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею в
Нью-Йорку.

Лідія Крушельницька.

В пам'ять **бл.п. Ольги Сохан** складаємо **25.00 дол.** на
Будівельний Фонд Українського Музею, а родині покійної
висловлюємо щирі співчуття.

Ярослав і Марія Тимочки.

В пам'ять **бл.п. м'гра Романа Баб'юка** складаємо **25.00
дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею, а родині
покійного висловлюємо щирі співчуття.

Ярослав і Марія Тимочки.

Замість квітів на могилу кузинки **Марії Червінської** в
Україні складаємо **50.00 дол.** на Український Музей в Нью-
Йорку.

Богдан і Таня Осадци.

В 50-ту річницю трагічної смерті товариша шкільної
лавки **Зенона Суховича** і його брата **Юліяна** складають
50.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею **Люба
Гуралечко-Ляцук і Юліян Гельбіг.**

В пам'ять моєї приятельки **бл.п. Лідії Кучервської** (з
Саноцьких) складаю **20.00 дол.** на Український Музей і
висловлюю найщиріші співчуття Тані і всій родині. **Маруся
Стефанишин з родиню.**

В пам'ять моїх найдорожчих **сл.п. мужа Осипа Зеновія і
сл. п. сина Володаря Юрія** складаю на Український Музей
25.00 дол. Марія Стефанишин.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Мирона Масловича**
складаю пожертву на Український Музей — **25.00 дол.**, а
родині висловлюю щирі співчуття. **Євгенія Рубчак.**

В пам'ять найдорожчих, незабутніх **бл.п. мами-учитель-
ки Марії Вергун** з Модрицьких та батька **бл.п. д-ра Василя
Вергуна**, замість нев'янучого вінка на їх могили складаю
25.00 дол. на потреби Українського Музею. **Дочка Зореслава
Процишин.**

В пам'ять дорогих, незабутніх померлих рідних з родини
бл.п. Квасів-Модрицьких, замість квітів на їх могили на
Україні складаю **25.00 дол.** на потреби Українського Музею.
В.М. Квас.

Замість квітів на могилу **бл.п. Олександри Ямрозик**
складає на Український Музей **10.00 дол. 64-ий Відділ СУА.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Олександри Ям-
розик 25.00 дол.** на Український Музей складає **Олена
Шиприкевич.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Олександри Ям-
розик** складають: по **100.00 дол.** — Оксана Малич, Осип і
Євгенія Цікалі, Богдан і Уляна Кобзарі; по **50.00 дол.** —
Яків і Марія Палії, Ігор і Оленка Прийми, Омелян і Марія
Гельбігі; по **25.00 дол.** — Ігор і Оксана Боднарі, Іван і Роза
Кардашіяни.

У світлу пам'ять нашого незабутнього чоловіка і батька **бл.п. інж. Богдана Турка** складаємо пожертву **1,000.00 дол.** на потреби Українського Музею в Нью-Йорку. **Марія Турко і Ярина Турко-Бодрок.**

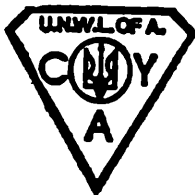
У світлу пам'ять **бл.п. Дарії Ребет** на Український Музей зложили: **по 50.00 дол.** — Євгенія і Марія Цісики, Марія і Юрій Диці, Роман і Марія Борковські, М. і З. Галіви, М. і Л. Прокопи, Ніна Самокіш, Надія Світлична; **25.00 дол.** — З. В. Никифорок; **по 20.00 дол.** — О. Бобиляк, Р. Ковалів, Марія Палідвор, Д. і Ю. Костиви, Л. Пежанська, Анна Байляк, Я. і І. Клими; **по 10.00 дол.** — Ст. Пурій, Сильвестер Костик, О. Кисілевська, Марія Мотиль, Марія Лозинська; **5.00 дол.** — Іван Балицький.

Замість квітів на свіжу могилу невіджалуваної союзниці, скарбнички комітету "Українська спадщина" **бл.п. Марії Те-**

чер, 20.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью-Йорку складають **Ірина Кашубинська і Олена Мартинюк.**

Замість квітів на свіжу могилу нашої мами **бл.п. Наталії Шараневич з Кашубинських** на Український Музей зложили: **500.00 дол.** — Мотря і Богдан Томків та Ірина і Роман Кострубяки; **по 100.00 дол.** — д-р Дмитро і Дарія Кострубяки, Стефа Цегельська, Богданна і Мирон Осадци, Ірина Кашубинська, Ігор і Барбара Цегельські; **по 50.00 дол.** — Роман Цегельський, Олена Карпак, Алла Бараболяк; **20.00 дол.** — Анна і Гліб Лешинські.

Замість квітів на могилу нашої товаришки зі студій у Грацу **бл.п. Ірени Гілецінської 50.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку складають **Марія і Сидір-Михайло Тим'яки**, а родині висловлюють щире співчуття.

100 ТИСЯЧНИЙ ФОНД ІМ. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ

Від 1 червня 1991 р. до 30 березня 1992 р. вплинуло:

1-ий Відділ, Нью-Йорк	100 дол.
89-ий Відділ, Кергонксон, Н. Й.	25 дол.
93-ий Відділ, Гартфорд, Конн.	100 дол.
106-ий Відділ, Гартфорд, Конн.	50 дол.
99-ий Відділ, Вотервліт, Н. Й.	1.000 дол.
119-ий Відділ, Йонкерс, Н. Й.	100 дол.
62-ий Відділ, Глен Спей, Н. Й.	200 дол.
22-ий Відділ, Чикаго, Іл.	100 дол.
28-ий Відділ, Ірвінгтон, Н. Дж.	200 дол.

Разом: **1.875 дол.**

У рубриці "Замість квітів" і подяк **415 дол.**

Разом: **2.290 дол.**

Досі вплинуло: **87.496 дол.**

Разом: **89.786 дол.**

56-ИЙ ВІДДІЛ СУА В НОРТ ПОРТІ

Загальні збори 56-го Відділу СУА ім. Мілени Рудницької в Норт Порті, Флориди, відбулися 6 квітня. Головою зборів була Ніля Стецьків, секретаркою — Галина Салій.

Управу на 1992 рік вибрано в такому складі: голова — Марія Наваринська, заступниця голови — Надя Іванчук, скарбничка — Зоя Филипович, протоколярна секретарка — Надя Мандрусяк, заступниця протоколярної секретарки — Анна Самофал, кореспонденційна секретарка — Ніля Стецьків.

Референтки: організаційна — Іванна Костишин, культурно-освітні — Галя Салій, Анна Самофал, імпрезова — Ярослава Гунчак, мистецька — Ірина Радзикович, зовнішні зв'язки — Даена Петрик, Ірина Петрик, суспільної опіки — Анастасія Мерещак, Анна Скіць, господарські — Евстахія

Матвієнко, Мирослава Бойсюк, Марія Чорна, пресова — Ніля Стецьків, стипендійної акції — Марія Чорній.

Контрольна комісія: Лена Іваницька, Марія Стефанишин, Оріся Білас.

Ніля Стецьків,
пресова референтка

ПОПРАВКИ

В квітневому числі "Н.Ж." у рубриці "Замість квітів" було поміщено, що Михайло і Михайлина Барани зложили в пам'ять Анни Варчак **50.00 дол.**, а повинно бути **100.00 дол.**

В травневому числі під заголовком "Замість квітів" на стор. 32 слід читати: "У світлу пам'ять бл. п. **О. Ямрозик...**"

"НАШЕ ЖИТТЯ" ПОТРЕБУЄ ВАШОЇ ПІДТРИМКИ —

УФУНДОВУЙТЕ СТОРІНКИ НАШОГО ЖУРНАЛУ!

(ЦІНА СТОРІНКИ: 250.00 дол.)

ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"

На поминках в 40-ий день смерті **бл. п. Володимира Поповича**, чоловіка нашої дорогої і заслуженої членки п.Юстини, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а дружині і дітям висловлюємо сердечні співчуття.

Членки 62-го Відділу СУА в Глен Спей

На свіжу могилу **бл. п. Олени Танчак**, колишньої членки нашого Відділу, складаємо **10.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а родині висловлюємо щирі співчуття.

Членки 65-го Відділу СУА в Нью-Брансвіку

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Ірени Вітковицької**, членки нашого Відділу, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а родині висловлюємо глибокі співчуття.

Управа і членки 78-го Відділу СУА у Вашингтоні

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Катерини Крамар**, матері членки 50-го Відділу СУА в Ен Арборі, складаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Олена й Іван Панчаки

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Стефана Савчука** складаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а дружині і синові з родиною висловлюємо щирі співчуття.

Володимир і Анна Раки

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Лідії Анни Лопатинської** складаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Степан і Ольга Крижанівські

Honoring the memory of our dear Mother **Mary Chuma**, a UNWLA pioneer member, a donation of **\$50.00** is made to the "Our Life" Press Fund through Branch 72, commemorating the 20th anniversary of her death on April 16, 1972.

**Rosalie Polche,
Natalie Chuma**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Катерини Крамар**, матері членки 50-го Відділу СУА Зени Шевчук, складаю **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а родині висловлюю щире співчуття.

Надя Яцкевич-Стрихар

Недавно громада в західній Пенсильвенії зазнала болючої втрати із відходом у вічність **бл. п. Єви Грицик**. Замість квітів управа кредитівки складає **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Сідір Михайло Тим'як, голова дирекції

Замість квітів на свіжу могилу моєї найдорожчої сестри **Іванни Сарамаки**, яка відійшла у вічність в Україні, складаю **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а дітям і внукам висловлюю глибокі співчуття.

Михайлина Книш

Замість квітів на свіжу могилу нашої дорогої тітки **бл. п. Іванни Сарамаки**, яка померла в Україні, складаємо **по 20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а родині висловлюємо щирі співчуття.

Ірена Куровицька і Наталка Дума

В пам'ять **бл.п. Володимири Пристай-Савчинської** складаю **10.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Ярослава Терлецька

**ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ І МОЛОДІ
— ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ**

В пам'ять дорогої **Олі Заремби**, довголітньої членки СУА і колишньої відданої референтки суспільної опіки Окружної Управи в Нью-Джерзі, складаю на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" **10.00 дол.** і на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля **25.00 дол.**

Марта Цимбаліста

В пам'ять **бл.п. Михайла Палкана**, батька нашої членки Наталки Гаркін, зібрано на збіркову листу **325.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля.

88-ий Відділ СУА

Замість квітів на могилу **бл.п. Олександра Мотюка**, чоловіка нашої членки Інни, складаємо **25.00 дол.** на суспільну опіку — допомогу Україні.

Членки 84-го Відділу СУА

У світлу пам'ять **бл.п. Лідії Савойки** через 28-ий Відділ СУА на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля зложили **20.00 дол.** Ярослава Олесницька, **10.00 дол.** Осипа Яворська.

В пам'ять **бл.п. Лідії Савойки** складаю **20.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля.

Оксана Федорович

В пам'ять мого чоловіка **бл.п. Романа** жертвую **100.00 дол.** на Фонд Медичної Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля

Люба Тимчук

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Стефана Савчука** на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля зложили: Борис Галан — **150.00 дол.**, д-р Христина Сливоцька — **100.00 дол.**, Оля і Ярослав Городецькі — **25.00 дол.**, Надя Савчук — **20.00 дол.** На суспільну опіку — допомогу Україні **25.00 дол.** зложила Апольонія Книш. Дружині Стефанії з родиною складають щирі співчуття.

Замість квітів на могилу **бл.п. Ольги Задорожної** (Онищук) складаємо **50.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля.

Оксана і Юрко Лачковські

У 30-ту сумну річницю смерті мого чоловіка м'ґра **Володимира Кривокульського** складаю **30.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля.

Меланія Кривокульська

Едвард Козак: "Заквітчали дівчатовька Стрільцеві могилу..."

Drawing by E. Kozak

ОЛЯ ГАЄЦЬКА

НАЙКРАЩИЙ ВІНОК

— Куди поспішаєте? — кликнула Даруся через вікно навздогін дівчатам, що переходили вулицею з великими китицями квітів і зілля.

Орися, чорнява дівчинка, затримавшись на хвилину, відповіла:

— Завтра Зелені Свята і сьогодні ми у пані Ірини будемо плести великий вінок. На оселі Верховина відбудеться святочна відправа біля великої могили і там ми цей вінок покладемо. Ти, певно вже чула, що цю могилу висипали дуже давно і щороку згадують там всіх вояків, що полягли за волю України.

Даруся любила приходити до пані Ірини не тільки тому, що жила там її мала приятелька Іна, але й тому, що у кімнатах було багато цікавих картин, прегарних вишивок, гуцульської кераміки та різьблених прикрас. Дарусі все те сподобалося, а ще до того, коли вчула якусь нову, привезену з України пісню — зараз вивчала її і вдома співала своїм милозвучим голосом, бо дуже любила співати. Там відчувала вона своє наближення до України, якої ніколи не бачила. Та ще дуже цікава людина проживала у цьому домі — дідусь пані Ірини, Січовий

Стрілець. Даруся разом з Іною дуже любили потихенько крізь відхилені двері "закрастися" до кімнати цього вже дуже старенького пана, який радо розказував дітям про Січове військо з гронами червоної калини на шоломах.

— Зачекайте на мене, я зараз буду готова. Я теж хочу вам помагати! — зриваючи по дорозі білі квіти ромену, що росли перед хатою, Дарка бігом здоганяла дівчат. — Я так хотіла б поїхати завтра на Верховину, бо ще ніколи там не була і не бачила цієї могили.

— Спитаю дідуся, може буде ще й на тебе місце у нашому авті, — відповіла старшенька Орися, пояснюючи: — Мій дідусь — колишній вояк Української Дивізії Української Національної Армії, а завтра їх прийде там багато. Прийдуть також колишні вояки Української Повстанської Армії, щоб віддати честь всім своїм побратимам і всім тим, що впали у боротьбі за всю Україну.

В городі зустріла їх завжди усміхнена пані Ірина, що разом зі сином Данком укладала свіжозірвані китиці червоної калини, яка вліті прикрашала город. Двері до хати були вже прибрані

КВІТКОВЕ ВЕСІЛЛЯ

У вишневому садочку,
Під вербою, в холодочку,
Щоб лихо прогнать
І щоб долю звеселити,
Заходились наші квіти
Весілля гулять.
Не було б таких новинок,
Та хрещатенький Барвінок
Усіх здивував.
Він Фіялочку блакитну,
Наче панночку тендітну,
За себе узяв.
Посередині в таночку,
У зеленому віночку
Танцює Будяк.
Кругом свашки, і сусіди,
І Фасолі, і Нагідки,
І між ними Мак.
Наче справжньої музики,
Грають Півні та Індики,
Деренчить Гусак.
А Будяк всіх потішає,
Підморгне і промовляє:
От так, квіти, так!
Танцювала риба з раком,
А морковця з пастернаком,
Та ще краще нас!

Нуте ж швидко, шпарко, квіти,
Молодих повеселити —
Один тому час!
Ой, козаче молоденький,
Потіш Будяка.
І у парі з молодою
Між своєю перезвою
Утніть тропака!
Нехай гляне Редька в дірку,
Переверне долю гірку
Догори хвостом
І музиченьку почує,
Потанцює, пожартує
З товстим Будяком.
Тільки й щастя, тільки й жити,
Покіль буде сонце гріти, —
Пов'янем колісь!
Як там буде — знає доля,
А ще покіль наша доля, —
Гуляй, не журись!"
Де взялись Чижі й Синиці,
Прищобечують музиці,
Ще пристав і Шпак.
Будяк скаче, невгає,
Підморгне і промовляє:
"От так, квіти, так!"

зеленим гіллям, як годиться на Зелені Свята.

— Ходіть, ходіть, дівчата! Для кожного тут є робота! Данко вже приготував великий обруч з грубого дроту, ви складайте квіти в китиці і будемо їх сплітати. Цей вінок повинен бути найкращим із усіх попередніх, бо це перші Зелені Свята після проголошення незалежності України. Тепер в Україні формується українське військо, яке присягає на її вірність. Недавно в Нью-Йорку відбувся врочистий бенкет для вшанування міністра оборони України генерала Костянтина Морозова. Цей наш український генерал сказав, що хоч він покищо не має ще повної уніформи Української Армії, зате на шапці в нього — синьо-жовтий тризуб, який вже прикутий до його серця!

— В Данка засвітилися очі і він сказав:

— Мамо, за кілька років я теж хочу стати воїном Української Армії!

Дівчатка співали стрілецьку пісню, що навчила їх пані Ірина: "Заквітчали дівчатонька стрільцеві могилу".

Вінок був уже майже готовий. Серед зеленого листя пишались китиці червоної калини, вплетені маленькими руками нащадків славних козаків, Січових Стрільців, воїнів Української Повстанської Армії та Української Дивізії Української Національної Армії. Боротьба за волю України близька їх серцю. Вони вже знають, що кожну краплю крові, пролиту в обороні Батьківщини, треба шанувати, а пам'ять про тих, що стали зі зброєю в руках на захист рідної землі, не може пропасти, бо всіх їх єднала одна ідея — незалежність України.

ПІТСБУРГ ПОПРОЩАВ ПІОНЕРКУ БЛ.П. ЄВУ ГРИЦИК

Західня Пенсильванія зазнала болючої втрати — відійшла у вічність бл.п. **Єва Грицик**, серце якої перестало битися 15 березня ц.р. на 86 році трудлюбивого життя. Народилася вона у великій родині Дам'яна і Анни Налісник-Фриц у селі Смоке Рун, коло Ремі у горах Західньої Пенсильванії 15 квітня 1905 р. Її батько працював у копальні вугілля разом із тисячами наших братів із Закарпаття, Лемківщини та Бойківщини, які шукали кращої долі в Америці. У 1923 р. вона одружилася з Теодором Грициком, який приїхав до Америки зі села Михнівцець на Бойківщині у 1913 р.

Молодий юнак Теодор, хоч закінчив лише чотири класи народної школи у Михнівцях, був самоуком, пильно читав і збільшував свою освіту. Він навчив свою дружину читати і писати українською мовою, відродив у неї любов до всього, що українське. Ціле своє життя вона цікавилася всім українським та допомагала своєму народові. Весь

час читала українську пресу, зокрема любила "Наше Життя" та "Свободу", а в останні роки, коли її чоловік втратив зір, вона щодня читала йому нашу пресу і вони разом раділи, що відроджується незалежна Україна. Вона була членкою місцевого відділу Союзу Українок та ряду інших громадських і суспільних організацій. Єва Грицик щедро жертвувала на народні цілі. Ще перед Другою світовою війною складала датки на "Рідну Школу", Союз Українок

та на інші цілі для Західньої України і це робила ціле своє життя. Вже цього року зложила датки на Фонд Дітей Чорнобиля, на Коаліцію Українських Виборців та на Фонд Допомоги для Руху. Як тільки відкрилася наша кредитівка "Самопоміч" у Пітсбургу в 1974 р., вона вписала у члени всю свою родину і до останнього часу була її активним членом.

Та найбільшою її любов'ю була українська вишивка. У зимовий час, коли не було праці в городі, Грицики проводили спільно: Теодор читав голосно пресу чи свої улюблені книжки, а Єва вишивала, відтак вони обговорювали прочитане. В останньому році Єва вже мало вишивала, але щоденно читала і підтримувала на душі свого 96-літнього чоловіка. Вона відійшла у вічність по короткій недужі і залишила у смутку не лише чоловіка, але й дві сестри — Гелену Сисик і Мері Гардінг, сина Євгена та дочку Мері Тиму, чотирьох внуків, шістьох правнуків, дальшу родину та всю українську громаду в Ембріджі і околиці. Українська громада Західньої Пенсильванії схилиє голову перед тією дочкою любовивою, безмежно доброю і лагідною піонеркою-патріоткою, а її родині висловлює співчуття. Вічна їй пам'ять!

С. Тим'як

Загальні збори Відділів

84-Й ВІДДІЛ СУА В ЧІКАГО

Загальні збори 84-го Відділу СУА в Чикаго, Іллінойс, відбулися 16 лютого. Головою зборів була Оксана Мурська, секретаркою — Н.Л. Хойнацька. Окружну управу репрезентувала В. Демус.

Управу на 1992 рік вибрано в такому складі: Марія Дорожинська — голова, Віра Боднарук — заступниця голови та імпрезова референтка, Марія Ріпецька — секретарка, Стефанія Шандра — скарбничка.

Референтки: Оксана Мурська — пресова, Володимира Демус — суспільної опіки та стипендій, Н. Людмила Хойнацька — культурно-освітня, Антоніна Шкірпан, Оля Стефанська — господарські.

Контрольна комісія: Тетяна Шпур — голова, Гельга Мізь, Катерина Черняк — члени.

Марія Ріпецька,
секретарка Відділу

77-Й ВІДДІЛ СУА ІМ. АЛЛИ ГОРСЬКОЇ В ЧІКАГО

Загальні збори 77-го Відділу СУА ім. Алли Горської в Чикаго відбулися 16 лютого 1992 року. Головою зборів була Валентина Косогор, секретаркою — Валентина Скороход-Хома. Окружну управу репрезентувала Анастасія Хариш.

Управу на 1992 рік вибрано в такому складі: голова — Валентина Косогор, заступниця голови — Віра Черкавська,

протоколярна секретарка — Валентина Скороход-Хома, кореспондентська секретарка — Неля Бриджман, скарбничка — Віра Хамів.

Референтки: організаційна — Катерина Демчук, пресова — Неля Бриджман, культурно-освітня — Тетяна Сідельник, суспільної опіки — Віра Черкавська, господарська — Лідія Поліхович.

Контрольна комісія: голова — Лідія Отрошко, членка — Анна Мішалова.

Неля Бриджман,
пресова референтка

17-Й ВІДДІЛ СУА ІМ. О. ТЕЛІГИ В МАЯМІ

Загальні збори 17-го Відділу СУА ім. О. Теліги в Маямі, Фл., відбулися 8 березня. Головою зборів була Люба Маринюк, секретаркою — Мирослава Хойнацька-Тершаковець, заступниця голови — Люба Маринюк, протоколярна секретарка — Ірина Ракуш, кореспондентська — Оксана Качкович, скарбничка — Ірина Трач.

Референтки: організаційна — Люся Візняк, культурно-освітня — Люся Венгльовська, господарська — Анна Ждан, суспільної опіки — Вероніка Цегельська.

Контрольна комісія: голова — Іванна Бліхарська, члени — Єва Лужняк, М. Венгльовська.

Мирослава Хойнацька-Тершаковець,
секретарка зборів

ВІД РЕДАКЦІЇ "НАШОГО ЖИТТЯ"

Просимо всіх дописувачів посилати до редакції тільки оригінали дописів, статей. Згідно з журналістичною практикою не подається копій, що були поміщені, чи переспані до інших газет чи журналів. Будемо вдячні, коли пресові референтки та дописувачі будуть придержуватися цієї засади.

Редакція не приймає матеріалів, не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде поміщувати невічливих, образливих для кого-небудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає за домовленням, тел.: (212) 674-5508.

Адреса: "Our Life", 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003. Fax: (212) 254-2672

ЗАГАЛЬНІ
ЗБОРИ
ВІДДІЛІВ

75-ИЙ ВІДДІЛ СУА У МЕЙПЛВУДІ

Загальні збори 75-го Відділу СУА в Мейплвуді, Нью-Джерзі, відбулися 3 лютого. Окружну управу на зборах репрезентувала Доротея Лозова.

Управу на 1992 рік вибрано в такому складі: Маруся Борковська — голова, Христина Богач-Хедр — заступниця голови, Божена Полянська — секретарка, Славка Гординська — скарбничка.

Референтки: Оленка Макарушка-Колодій — виховна референтка, Ганя Козіюпа — організаційна, Оля Луків — суспільної опіки, Рома Миськів — пресова, Реня Кордеро — хронікер, Наталія Питляр — імпрезова, Ксеня Раковська — культурно-освітня.

Христина Богач-Хедр,
заступниця голови

100-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. ОЛЬГИ БАСАРАБ У
КАРТЕРЕТІ

Загальні збори 100-го Відділу СУА ім. Ольги Басараб у Картереті, Нью-Джерзі, відбулися 9 лютого.

Управу на 1992 рік вибрано в такому складі: голова — Катя Куцина, заступниця голови — Розалія Теребецька, секретарка — Марія Васічко, скарбничка — Оля Кузишин.

Референтки: організаційна — Юлія Дитиняк, суспільної опіки — Іванна Рачинська, стипендій — Ліда Сингура, пресова — Галина Каськів, господарські — Катерина Брус, Іванна Сенюк, Ярослава Ткачик.

Контрольна комісія: Галя Глушко, Ірина Дитиняк, Карен Кашикі-Димасо.

Катя Куцина,
голова Відділу

34-ИЙ ВІДДІЛ СУА В КОГОВЗІ

Загальні збори 34-го Відділу СУА в Коговзі, Нью-Йорк, відбулися 1 березня.

Управу на 1992 рік вибрано в такому складі: голова — Євгенія Шанц, заступниця голови — Марія Мацюк, протолярна секретарка — Анна Гоґоша, кореспонденційна секретарка — Уляна Омецінська, скарбничка — Наталія Стемська.

Референтки: культурно-освітня — Дарія Ракоча, суспільної опіки — Ольга Ракоча, Христя Кифор, господарські — Кароліна Бездух, Антоніна Мисак.

Контрольна комісія: Стефанія Бачинська, Марія Мандро, Катруся Барсиджіян.

65-ИЙ ВІДДІЛ СУА В НЬЮ-БРАНСВИКУ

Загальні збори 65-го Відділу СУА "Дочки України" в Нью-Брансвику, Нью-Джерзі, відбулися 15 березня. Головою зборів була Дарія Оріховська, секретаркою Тамара Панкевич. Окружну управу репрезентувала п. Рішко.

Управу на 1992 рік вибрано в такому складі: голова — Наталія Головінська, заступниці — Марія Фізер і Анна Хо-мут, секретарка — Слава Букачевська, скарбничка — Іванна Ратич.

Референтки: імпрезова і хронікерка — Оля Городецька, культурно-освітня — Ярослава Стойко, пресова — Тамара Панкевич, музейна і організаційна — Дарія Оріховська, суспільної опіки — Марія Слободян, Софія Лонишин, Стефанія Старожитник, господарська — Олена Папроцька, Оля Хо-мут, зв'язків — Катерина Кузів.

Контрольна комісія: голова — Тамара Панкевич, членки — Ольга Яцишин, Ірина Старожитник.

Тамара Панкевич,
пресова референтка

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

Subscription in the United States of America \$20.00, half year \$10.00, single copy \$2.00.

COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 20.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 20.00 дол., піврічна 10.00 дол. Поодинокое число 2.00 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 20.00 американських доларів.

© Copyright 1992 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed in USA by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011

(201) 772-2166
FAX (201) 772-1969

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y. and
at additional mailing offices" (USPS 414-660)
108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

*Взори із збірки Лярисси Зелік. Вишивати нитками DMC чорними і червоними ч. 498. Рисувала Ольга Загородна-Трачук.
Design from the collection of Laryssa Zelyk. Embroider with DMC thread black and red #498. Drawing by
Olha Zahorodna-Trachuk.*